

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain, metsätuhojen torjunnasta annetun lain ja riistavahinkolain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kestävän metsätalouden määräaikaista rahoituslakia, metsätuhojen torjunnasta annettua lakia ja riistavahinkolakia.

Kestävän metsätalouden määräaikaista rahoituslakia muutettaisiin pääministeri Juha Sipilän hallituksen hallitusohjelman mukaisten säästöjen toteuttamiseksi. Lisäksi tavoitteena on mahdollisuuksien mukaan yksinkertaistaa hallinnollisia menettelyjä ja säästää hallinnon resursseja sekä helpottaa tuen hakemista. Juurikäävän torjunnan tuesta luovuttaisiin. Terveyslannoituksen tuki rajattaisiin boorilannoitukseen ja tuhkalannoitukseen suometsissä. Nuoren metsän hoidon tuen myöntämisen edellytyksiä ennen työn aloittamista täsmennettäisiin. Lakiin sisällytettäisiin myös säännös tukien käsittelyn ja myöntämisen keskeyttämisestä.

Metsätuhojen torjunnasta annettua lakia muutettaisiin siten, että jatkossa juurikäävän torjunnasta tulisi velvoittavaa. Kun juurikäävän torjunnan tuesta luovuttaisiin, on tärkeää jatkossakin turvata metsien hyvä terveydentila. Riistavahinkolaista poistettaisiin viittaus kestävän metsätalouden rahoituslainsäädäntöön.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2016.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 JOHDANTO.....	3
2 NYKYTILA.....	3
2.1 Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki.....	3
2.2 Laki metsätuhojen torjunnasta.....	4
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	5
3.1 Tavoitteet.....	5
3.2 Keskeiset ehdotukset.....	5
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	6
4.1 Metsätalouden rahoitus.....	6
4.2 Juurikäävän torjunta.....	8
4.3 Vaikutukset metsäteollisuuteen.....	8
4.4 Vaikutukset maanomistajiin.....	8
5 ASIAN VALMISTELU.....	8
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	11
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	11
1.1 Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki.....	11
1.2 Laki metsätuhojen torjunnasta.....	15
1.3 Riistavahinkolaki.....	17
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET.....	17
3 VOIMAANTULO.....	18
4 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	18
LAKIEHDOTUKSET.....	21
1. Laki kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain muuttamisesta.....	21
2. Laki metsätuhojen torjunnasta annetun lain muuttamisesta.....	25
3. Laki riistavahinkolain 21 §:n muuttamisesta.....	27
LIITE.....	28
RINNAKKAISTEKSTIT.....	28
1. Laki kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain muuttamisesta.....	28
2. Laki metsätuhojen torjunnasta annetun lain muuttamisesta.....	36
3. Laki riistavahinkolain 21 §:n muuttamisesta.....	38

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki (34/2015; jäljempänä *rahoituslaki*) tuli voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2015. Rahoituslaissa säädetään metsätalouden tuista. Tukijärjestelmä perustuu Euroopan unionin valtiontukisääntöihin ja Euroopan unionin komissio on hyväksynyt tukijärjestelmän. Tukijärjestelmä on määräaikainen ja se on voimassa 31 päivään joulukuuta 2020. Tuet ovat harkinnanvaraisia ja ne myönnetään vuosittain käytettävissä olevan myöntämisvaltuuden ja määrärahojen puitteissa.

Metsätuhojen torjunnasta annetussa lain (1087/2013, jäljempänä *metsätuholaki*) tavoitteena on turvata metsien hyvä terveydentila. Lailla pyritään erityisesti pitämään metsien pahimpien tuhohyönteisten kannat riittävän alhaisella tasolla. Metsällä tarkoitetaan aluetta, johon sovelletaan metsälakia (1093/1996).

Riistavahinkolaissa (105/2009) säädetään niistä perusteista ja menettelyistä, jotka liittyvät riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen sekä riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen estämiseen ennalta.

Tämän esityksen perusteena ovat hallitusohjelman mukaiset säästöt ja siitä johtuvat tukijärjestelmän tarkistustarpeet. Samassa yhteydessä poistettaisiin riistavahinkolaista viittaus kestävän metsätalouden rahoitusta koskevaan lainsäädäntöön.

2 Nykytila

2.1 Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki

Rahoituslain tavoitteena on kannustaa yksityisiä maanomistajia metsiensä kestävään hoitoon ja käyttöön tavalla, jolla yksityistalouden tavoitteiden ohella voidaan saavuttaa myös yhteiskunnan metsäpolitiikalle ja metsien käytölle asettamat tavoitteet. Tukijärjestelmällä kannustetaan maanomistajia tekemään taloudellisesti ja metsien biologisen monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta tarkoituksenmukaisia toimenpiteitä, joilla edistetään metsävarojen suotuisaa kehittymistä, metsien biologisen monimuotoisuuden turvaamista sekä ilmastonmuutokseen sopeutumista pitkäjänteisesti.

Rahoituslaissa tuet jaetaan kolmeen ryhmään: ekologiset ja metsän kasvua edistävät tuet, tieverkosto sekä metsien biologisen monimuotoisuuden ylläpitäminen ja metsäluonnon hoito. Ekologisia ja metsän kasvua edistäviä tukia voidaan myöntää taimikon varhaishoitoon, nuoren metsän hoitoon, terveyslannoitukseen, juurikäävän torjuntaan ja suometsien hoitoon. Tieverkoston tuki koskee yksityisteiden perusparannusta ja uuden metsätien rakentamista. Metsien biologisen monimuotoisuuden ylläpitämiseksi myönnetään ympäristötukea. Metsäluonnon hoidon tuen säännökset sisältyvät ympäristötuen kanssa rahoituslain samaan lukuun.

Rahoituslain tukien ehdoista, määrästä ja niiden määräytymisperusteista säädetään kestävän metsätalouden rahoituksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (594/2015). Muut rahoitusta koskevat säädökset ovat metsätalouden ympäristötuen laskennassa käytettävästä puukuutiometrin keskikantohinnasta annettu valtioneuvoston asetus (595/2015) ja kestävän metsätalouden rahoitukseen liittyvien asiakirjojen sisältövaatimuksista annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (622/2015).

Rahoituslain tukien myöntämiseen, maksamiseen, valvontaan ja muihin vastaaviin seikkoihin sovelletaan rahoituslain lisäksi myös valtionavustuslakia (688/2001). Rahoituksen myöntäminen, maksaminen ja valvonta kuuluvat Suomen metsäkeskukselle, jäljempänä *metsäkeskus*. Metsäkeskusorganisaatiosta säädetään Suomen metsäkeskuksesta annetussa laissa (418/2011).

2.2 Laki metsätuhojen torjunnasta

Sienitaudit ovat merkittävin metsiemme terveyttä heikentävä tuhonaiheuttajaryhmä. Taloudellisesti haitallisista näistä on juurikäpää. Juurikäpäartunta aiheuttaa puun laadun asteittaisen heikkenemisen ja johtaa lopulta tartunnan saaneen puun kuolemaan.

Juurikäävän yleistyminen Suomen metsissä on pitkälti seurausta 1960-luvulla käyttöön otetuista kesähakkuista. Tuoreet kannot ja puunkorjuun aiheuttamat juuri- ja juurenniskavauriot ovat sienien pääleviämistie terveeseen metsikköön. Sienen tuhot jatkuvat ja lisääntyvät kasvupaikalla myös seuraavassa puusukupolvessa ilman erityistoimia uudistamisen yhteydessä. Juurikäpäinfektiot voivat johtaa myös seurannaistuhoihin. Lahot kuusikot ovat alttiita tuulituhoille ja sitä kautta myös kirjanpainajat ja muut tuhohyönteiset voivat lisääntyä, mikäli puuta ei korjata ajoissa pois. Juurikäävän aiheuttamat ongelmat voivat tulla esiin vasta vuosien päästä.

Kuusenjuurikäpää esiintyy koko maassa siten, että se harvinaistuu kohti pohjoista. Männynjuurikäävän tiedetään esiintyvän käytännössä koko eteläisessä Suomessa Paltamoaa myöden, mutta sen määrä on runsain Kaakkois-Suomessa. Tällä hetkellä Luonnonvarakeskus suosittellee, että sekä kuusen- että männynjuurikäpää torjutaan kaikkien havupuuvaltaisten metsien harvennus- ja päätehakkuissa sekä kivennäis- että turvemilla koko Suomessa Lappia lukuun ottamatta. Torjunta tehdään pääsääntöisesti kantojen käsittelynä biologisella harmaaorvakasienivalmisteella tai urealiuksella. Kantokäsittely pitää tehdä hakkuun yhteydessä huolellisesti siten, että vähintään 85 prosenttia kannon pinta-alasta peittyy käytettävällä aineella. Paras torjuntakeino olisi puulajinvaihto lehtipuuhun. Tällöin juurikäpää katoaa ainakin suurimmaksi osaksi kasvupaikalta eli tämänkaltaisen torjunta tehoaa myös jo kasvupaikalla olevaan juurikäpään. Ongelmana ovat kuitenkin hirvituhot ja lehtipuumetsän alhainen tuotto havupuihin verrattuna. Juurikäpää on jossain määrin mahdollista torjua myös mekaanisesti poistamalla kannot uudistusalalta. Tällöin kuitenkin alueen kaikki kannot tulisi poistaa. Kaikkien kantojen poisto saattaa puolestaan aiheuttaa ravinneongelmia kasvupaikalla. Jos päätehakkuu tehdään kesällä ja osa havupuiden kannoista jätetään nostamatta, olisi loput kannoista käsiteltävä torjunta-aineella.

Nykyisin juurikäävän torjuminen on vapaaehtoista ja torjuntaan on mahdollista saada valtion tukea rahoituslain mukaisesti. Tuki on kattanut vain osan kustannuksista.

PEFC-metsäsertifiointi sisältää kriteerin, jonka mukaan juurikäävän torjunnasta on huolehdittava riskikohteiden puunkorjuussa. Riskikohteilla tarkoitetaan eteläisen ja keskisen Suomen alueilla sijaitsevia havupuuvaltaisia hakkuukohteita, joilla puunkorjuu tehdään toukokuun 1. päivän ja marraskuun 30. päivän välisenä aikana. Eteläisen ja keskisen Suomen alueet on määriteltävä metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä annetun valtioneuvoston asetuksen (1308/2013) 1 §:ssä. Sertifiointiin piiriin kuuluminen on vapaaehtoista, mutta suuri osa Suomen metsistä on PEFC-sertifioituja.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Hallitusohjelman mukaiset säästöt edellyttävät metsätalouden määräaikaisen tukijärjestelmän uudelleentarkastelua. Esityksen tavoitteena on tältä osin sopeuttaa tukijärjestelmä vuosittain käytettävissä olevan myöntämisvaltuuden suuruuden ja toimintaan osoitettavien määrärahojen mukaiseksi niin, että valtiontuki kohdentuisi mahdollisimman vaikuttaviin toimenpiteisiin. Metsätalouden harjoittaminen on pitkäjänteistä toimintaa ja metsänhoitotöiden oikea-aikainen toteuttaminen on metsien kasvun ja metsätalouden kannattavuuden kannalta oleellista. Valtiontuen tarkoituksena on kannustaa yksityismetsänomistajia aktiiviseen metsätalouden harjoittamiseen ja siten edistää Kansallisen Metsästrategian 2025 toteutumista. Esityksessä ehdotetaan vähennettäväksi rahoitettavia toimenpiteitä. Lisäksi tavoitteena on mahdollisuuksien mukaan yksinkertaistaa hallinnollisia menettelyjä ja säästää hallinnon resursseja sekä helpottaa tuen hakemista.

Metsätuhojen torjunnasta annetun lain osalta esityksen tavoitteena on metsien hyvän terveydentilan ylläpitäminen ja metsätuhojen torjuminen. Lakiin tehtävän muutoksen tavoitteena on varmistaa metsien pahimman sienitaudin eli juurikäävän torjuminen.

3.2 Keskeiset ehdotukset

Metsätalouden rahoituksen tukijärjestelmän sopeuttaminen vuosittain valtion talousarviossa osoitettavan myöntövaltuuden ja määrärahojen suuruuteen edellyttää tuettavan toiminnan supistamista. Juurikäävän torjuntaa ei enää tuettaisi. Juurikäävän torjunnan kustannukset eivät ole suuret suhteessa hakkuutuloihin, minkä vuoksi esityksessä arvioidaan, että väheneviä tukijärjestelmän määrärahoja ei ole tarkoituksenmukaista kohdistaa kannustimena kyseiseen toimenpiteeseen. Terveyslannoituksen tuki rajattaisiin tuhkalannoitukseen suometsissä ja lannoitukseen kohteilla, joiden maaperässä esiintyy boorinpuutosta. Nuoren metsän hoitoa koskevan tuen myöntämisen edellytyksiä ennen työn aloittamista täsmennettäisiin.

Vuosittain käytettävissä olevan myöntämisvaltuuden ja määrärahojen riittävyyteen liittyen kestävä metsätalouden määräaikaiseen rahoituslakiin sisällytettäisiin uusi säännös, joka mahdollistaisi tuen tai tukien käsittelyn ja myöntämisen keskeyttämisen määräajaksi tai toistaiseksi. Tukijärjestelmä on määräaikainen ja sen edellytyksenä on, että myöntämisvaltuutta on käytettävissä vuosina 2016–2020. Keskeyttäminen perustuisi maa- ja metsätalousministeriön päätökseen. Lisäksi tarkistettaisiin lakiin sisältyvää julkisia hankintoja koskevaa säännöstä ja tuen lopullista määrää koskevaa menettelysäännöstä.

Metsätuhojen torjunnasta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että juurikäävän torjunnasta tulisi velvoittavaa. Juurikäävän torjuminen on entistä tärkeämpää, sillä ilmaston lämpeneminen lisää ennusteiden mukaan juurikäävän aktiivisuutta Suomessa merkittävästi. Esi-merkiksi viiden asteen lämpötilannousu lisäisi tutkimuksien mukaan Etelä-Suomessa juurikäävän aktiivisuutta lähes neljä kertaa enemmän kuin puiden kasvua. Juurikäävän ei uskota kärsivän paljonkaan siitä, vaikka maaperä olisi tulevaisuudessa nykyistä kuivempaa. Myös talvien lyhentymisen tulee edistämään juurikääpien leviämistä yhä uusille alueille, koska aiempaa suurempi osa hakkuista joudutaan tekemään sulan maan aikana.

Esityksessä katsotaan, ettei torjuntaa voida jättää vapaaehtoisuuden varaan, koska juurikääpä on taloudellisesti haitallisin sienitauti Suomen metsissä ja se aiheuttaa vuosittain lähes 50 miljoonan euron tappiot maanomistajille. Juurikäävän torjunnan säilyttäminen jatkossakin vapaaehtoisena antaisi siten metsäsektorille väärän signaalin toimenpiteen merkityksestä ja saattaisi

johtaa torjunnan laiminlyömiseen ja merkittäviin taloudellisiin vahinkoihin, jotka realisoituivat vasta vuosien päästä. Lainsäädäntö on velvoittanut 1990-luvun alkupuolelta saakka puutavaran omistajaa poistamaan tuoreen havupuutavaran metsistä ja hakkuupaikoilta. Tällä toimenpiteellä pyritään pitämään pahimpien tuohyönteisten kannat alhaisella tasolla. Juurikäävän torjuntaa voidaankin pitää vastaavankaltaisena toimenpiteenä kuin puutavaran poiskuljuttusta. Sienitautien torjunnasta ei ole aiemmin säädelty lailla. Juurikäävän leviämiseen on puututtu lain tasolla ainoastaan vuodesta 2014 saakka, jolloin kantojen varastointia metsissä ryhdyttiin rajoittamaan metsätuholaissa juurikäävän leviämisen riskin takia. Juurikäävän torjuntaa tehdään hakkuiden yhteydessä jo nykyään, joten menettelyt ja laitteet sen tekemiseen ovat jo olemassa.

Riistavahinkolaista poistettaisiin viittaus kestävän metsätalouden rahoituslainsäädäntöön.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Metsätalouden rahoitus

Metsätalouden tukijärjestelmä on määräaikainen ja sen nojalla voidaan päätöksiä tehdä vuoden 2020 ja maksatuksia vuoden 2023 loppuun asti. Kaikki rahoituslain nojalla tehtävät tukipäätökset tehdään metsäluonnon hoitohankkeita ja ympäristötukea koskevia päätöksiä lukuun ottamatta myöntämisvaltuuden puitteissa.

Alkuperäisen tukijärjestelmän vuosittaista määräraharavetta arvioitaessa päädyttiin metsäluonnonhoitotöiden ja ympäristötukisopimusten osalta yhteensä 6 miljoonaan euroon ja muiden toimenpiteiden osalta yhteensä 68 miljoonaan euroon. Valtion vuoden 2016 talousarvioesityksessä tukijärjestelmän toimeenpanoon on esitetty momentille 30.40.45 metsäluonnonhoitohankkeisiin ja ympäristötukisopimuksiin 3 miljoonaa euroa ja muihin toimenpiteisiin momentille 30.40.44 määrärahaa 55,23 miljoonaa euroa ja myöntämisvaltuutta 58 miljoonaan euroa.

Vuosittaisen määrärahan riittävyttä arvioitaessa on otettava huomioon paitsi rahoituslain nojalla tehtäviin päätöksiin sitoutuva valtiontuki myös se, että kumotun kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) nojalla hyväksytyt puuntuotannon turvaamiseksi tehtäviä toimenpiteitä koskevat tukipäätöksiä on tehty siinä määrin, että vuoden 2019 loppuun asti näistä arvioidaan aiheutuvan menoja valtiolle yhteensä noin 40 miljoonan euron edestä. Vuoden 2016 aikana näistä päätöksistä arvioidaan aiheutuvan menoja noin 20 miljoonan euron edestä loppujen maksatusten jakautuessa vuosille 2017–2019.

Vuosittainen myöntämisvaltuuden ja määrärahan tarve riippuvat eri toimenpiteiden suoritemääristä ja niiden toteutuksen ajoittumisesta. Esityksessä on pyritty kohdistamaan käytettävissä oleva valtiontuki siten, että tukijärjestelmän tavoitteet voidaan pääosin saavuttaa, vaikka toiminnan laajuutta joudutaankin joiltakin osin supistamaan. Tukijärjestelmällä kannustetaan maanomistajia jatkossakin aktiiviseen ja oikea-aikaiseen metsien hoitoon ja näin lisäämään metsiensä kasvua, ylläpidetään metsätalouden tieverkkoa ja turvataan metsien biologista monimuotoisuutta sekä edistetään metsien sopeutumista ilmastonmuutokseen.

Parin viime vuoden aikana nuoren metsän hoitoon ja siihen liittyvään pienpuun korjuuseen on käytetty vuosittaisesta puuntuotannon tukemiseen osoitetusta määrärahasta noin puolet eli lähes 40 miljoonaa euroa. Kun lisäksi taimikon varhaishoitoon arvioidaan uutena työläjinä tarvittavan noin 10 miljoonaa euroa vuodessa, voidaan olettaa, että vuosittain käytettävissä olevasta myöntämisvaltuudesta, 58 miljoonasta eurosta, kaksi kolmasosaa tarvitaan taimikon varhaishoito- ja nuoren metsän hoitotöitä koskevien tukihakemusten hyväksymiseen. Loput

HE 133/2015 vp

myöntämisvaltuudesta jäisi käytettäväksi terveyslannoituksen, suometsän hoitotöiden ja metsätiehankkeiden hyväksymiseen. Taimikon varhaishoitoon sekä nuoren metsän hoitoon ja siihen liittyvään pienpuun korjuuseen myönnettävällä tuella arvioidaan saavutettavan vuosittain yhteensä noin 155 000 hehtaarin suoritemäärä ja suometsän hoitohankkeissa noin 40 000 hehtaarin suoritemäärä vuosittain. Terveyslannoitusta arvioidaan tehtävän muutama tuhat hehtaaria. Metsätien perusparannushankkeita aloitettaisiin noin 1 600 kilometriä ja uutta tietä voitaisiin hyväksyä rakennettavaksi noin parisataa kilometriä.

Taimikon varhaishoidon lisäksi arvioidaan vuosittain tarvittavan nuoren metsän hoitoon noin 30 miljoonaa euroa, terveyslannoitukseen noin miljoona euroa, suometsän hoitoon noin kuusi miljoonaa euroa ja metsätien tekemiseen noin 11 miljoonaa euroa myöntämisvaltuutta.

Ympäristötukisopimukseen varattaisiin vuosittain noin 2 miljoonaa euroa, jolla voitaisiin solmia arviolta noin 2 200 ympäristötukisopimusta, jos tuen määräytymisperusteita muutettaisiin. Tarkoituksena on valtioneuvoston asetuksella alentaa peruskorvauksen suuruutta nykyisestä, mikä merkitsisi muutaman prosentin alennusta ympäristötuen määrässä. Metsäluonnon hoitohankkeista aiheutuviin kustannuksiin olisi käytössä vuosittain noin miljoona euroa.

Juurikäävän torjunnan poistaminen tukijärjestelmästä arvioidaan säästävän vuosittain valtion tukea noin 7 miljoonan euron verran. Terveyslannoituksen rahoituksen rajaamisen vain tuhkalannoituksen suometsissä sekä lannoituksen kohteilla, joiden maaperässä esiintyy boorinpuutosta, ei vähentäne tuen tarvetta.

Valtioneuvoston asetuksella säädettyjä tukitasoja ja tuen saamisen edellytyksiä on tarkoitus tarkistaa siten, että tarvittavat säästöt kohdistuvat tukijärjestelmän kannustavuuden kannalta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla eri työlajeille. Taimikon varhaishoidon tukitaso on syytä säilyttää ennallaan ja samoin myös toimenpiteen toteuttamisen jälkeiselle taimikolle asetetut vaatimukset. Ajanjakso, jonka aikana taimikon varhaishoito on metsänhoidollisesti tarkoituksenmukaisinta toteuttaa, on lyhyt ja metsänomistajien kannustaminen oikea-aikaiseen hoitotyöhön eräs tukijärjestelmän keskeisiä tavoitteita.

Nuoren metsän hoidon yhteydessä kerättävän pienpuun keräämisen tukeminen on toissijaista suhteessa metsänhoitotöiden tukemiseen. Vaikka pienpuun käytön edistäminen on kannuste ylipäättään nuoren kasvatusmetsän hoitoon, on korotetun pinta-alan tuen alentaminen perusteltua, jotta vuosittaiset määrärahat ja myöntämisvaltuus riittäisivät ilman, että suoritemäärät laskevat liikaa. Tarkoituksena on laskea tukitasoa noin parilla kymmenellä eurolla hehtaaria kohden. Tuki on myös syytä kohdistaa nykyistä enemmän ylitieiden taimikoiden ja nuorten kasvatusmetsien hoitoon, joiden harvennukset eivät ole kaupallisesti kannattavia.

Suometsän hoidon ja metsätien tekemisen tukitasoja joudutaan myös alentamaan samoin kuin terveyslannoituksen tukitasoa. Säästöistä huolimatta tarkoituksena on, ettei valtioneuvoston asetuksella alennettaisi Pohjois-Suomessa toteutettavien metsätiehankkeiden tukitasoa.

Maa- ja metsätalousministeriölle annettaisiin mahdollisuus keskeyttää tuen myöntäminen ja käsittely siinä tapauksessa, että vuosittain käytettävissä oleva myöntämisvaltuus on loppumassa jollekin toimenpiteelle osoitetun myöntämisvaltuuden osalta. Tällä pyritään paremmin ohjaamaan eri toimenpiteiden tasapainoista toteuttamista sekä varmistamaan myöntämisvaltuuden ja määrärahojen tasainen käyttö, jotta tukijärjestelmälle asetetut tavoitteet saavutetaan.

4.2 Juurikäävän torjunta

On arvioitu, että juurikäävä aiheuttaa maanomistajille vuosittain lähes 50 miljoonan euron tappiot. Juurikäävän torjunnalla vähennetään näitä taloudellisia tappioita ja lisäksi pyritään estämään juurikäävän leviämistä uusille alueille. Tällä hetkellä torjunnan kokonaiskustannukset ovat kasvatushakkuissa noin 1,76 euroa ja uudistushakkuissa 1,45 euroa hakattua kuutiometriä kohti.

Juurikäävän torjunnan tuen hallinnointi on vienyt huomattavasti Suomen metsäkeskuksen resursseja suhteessa myönnettyihin tukien määriin. Tuensaajia on tukijärjestelmän voimaantumisen jälkeen ollut kymmeniä tuhansia ja keskimääräinen myönnettävä tuki on ollut noin 200 euroa. Tuen hallinnointiin liittyvää taakkaa on lisännyt myös se, että metsäkeskus on joutunut selvittämään eräiden juurikäävän torjunnan tuen hakijoiden osalta, ovatko nämä Euroopan unionin valtiontukisääntelyn tarkoittamia suuria yrityksiä ja täytyykö näiden suurten yritysten osalta tuen kannustavuutta koskeva vaatimus.

4.3 Vaikutukset metsäteollisuuteen

Metsän hakkaajan olisi huolehdittava juurikäävän torjunnasta. Noin 80 prosenttia puunmyynnistä yksityismetsissä tehdään pystykauppoina. Pystykaupassa omistaja luovuttaa metsänhakkuoikeuden puunostajalle. Puuta ostava teollisuus on siis pääsääntöisesti velvollinen huolehtimaan juurikäävän torjunnasta. Käytännössä torjunnan tekevät pääsääntöisesti metsäkoneyrittäjät. Puuta ostava teollisuus olisi myös velvollinen seuraamaan juurikäävän torjunnan toteutusta osana omavalvontaa.

Juurikäävän torjunnan säätäminen pakolliseksi voi aiheuttaa sen, että hakkuita halutaan siirtää enemmän talvikauteen, jolloin puunhankinnan kausivaihtelut voivat lisääntyä entisestään. Juurikäävän torjuntaa tekevä on velvollinen suorittamaan myös kasvinsuojeluaineista annetun lain (1563/2011) mukaan kasvinsuojelututkimus.

4.4 Vaikutukset maanomistajiin

Jos maanomistaja hakkaa puunsa itse, eikä luovuta metsänhakkuoikeutta toiselle osapuolelle, joutuu hän huolehtimaan torjunnasta itse. Juurikäävän torjunnalla estetään sienituhon leviäminen metsänomistajan seuraavaan puusukupolveen ja ympäröiviin metsiin.

5 Asian valmistelu

Maa- ja metsätalousministeriö käynnisti säädöshankkeen 21 päivänä elokuuta 2015 (MMM028:00/2015). Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä. Esitysluonnoksen valmisteluun on osallistunut myös Suomen metsäkeskus. Ministeriö on keskustellut muutoksista myös tutkijoiden kanssa. Esityksen valmistelun aikana sidosryhmille on annettu mahdollisuus esittää näkemyksiä tukijärjestelmään kohdistuvien sopeuttamistarpeiden suuntaamisesta.

Esitysluonnoksesta pyydettiin lausunnot seuraavilta organisaatioilta: oikeusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, ympäristöministeriö, Helsingin yliopisto (maatalous-metsätieteellinen tiedekunta), Itä-Suomen yliopisto (luonnontieteiden ja metsätieteiden tiedekunta), Maaseutuvirasto, Metsähallitus, Luonnonvarakeskus, Suomen ympäristökeskus, Tapio Oy, Suomen metsäkeskus, Suomen riistakeskus, Bioenergia ry, Ekometsätalouden liitto ry, Etämetsänomistajien liitto ry, Energiateollisuus ry, Innofor Oy, Koneyrittäjien liitto, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, METO-

HE 133/2015 vp

Metsäalan asiantuntijat, Metsänhoitajaliitto ry, Metsäpalvelu Turunen Oy, Metsäteollisuus ry, Suomen sahat ry, Suomen tieyhdistys ry, OTSO Metsäpalvelut, Pellervon taloustutkimus PTT, Puuliitto, Pääkaupunkiseudun Metsänomistajat ry, Suomen luonnonsuojeluliitto, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf, Maailman Luonnon Säätiö (WWF) Suomen rahasto, Kemijärven yhteismetsä, Kuusamon yhteismetsä, Posion yhteismetsä, Sallan yhteismetsä, Eteläisen-Suomen yhteismetsät ry ja Pohjois-Suomen Yhteismetsien Yhdistys ry. Enin osa näistä organisaatioista antoi lausunnon. Lisäksi lausunnon antoivat Pohjois-Pohjanmaan metsäneuvosto ja Ylä-Lapin metsänhoitoyhdistys ry.

Useimmat lausunnonantajat ymmärsivät käytettävissä olevien määrärahojen leikkauksesta johtuvat tukijärjestelmän muutostarpeet. Lausunnoissa arvioitiin, etteivät alemmat tukitasot vaikuttaisi toiminnan laajuuteen ainakaan merkittävästi.

Terveyslannoituksen rajoittaminen hyväksyttiin, mutta toisaalta lausunnonantajilla oli huoli siitä, jatkuuko juurikäävän torjunnan tekeminen luotettavalla tavalla, jos juurikäävän torjunnan tuesta luovutaan. Metsäteollisuus ry ja Suomen Sahat esittivät, että juurikäävän torjunnan tuki tulisi säilyttää nykyisen kaltaisena ja säästöt tulisi kohdistaa etupäässä nuoren metsän hoidon tukeen. Nuoren metsän hoidon tuesta esitettiin myös kokonaan luovuttavaksi, jotta metsänomistajat eivät tarpeettomasti siirtäisi taimikonhoitotöiden ajankohtaa. Toisaalta useassa launnossa tukea pidettiin erittäin tärkeänä, koska pienpuun muutoin kannattamaton kerääminen nuoren metsän hoitokohteilta vaarantuisi.

Ympäristöjärjestöjen mukaan metsätaloutteen osoitettava tuki tulisi kohdistaa pääasiassa luonnon monimuotoisuuden edistämiseen.

Pohjois-Suomesta tulleissa lausunnoissa muistutettiin eduskunnan vastauksessa (EV 219/2014 vp) hyväksytyyn lausuman huomioon ottamisesta rahoituslain muutoksen yhteydessä.

Lausunnoissa esitettiin perusteltu huoli tuen myöntämisen keskeyttämisen vaikutuksista myöntämisvaltuuden tai määrärahojen loppuessa. MTK ry piti tuen myöntämisen keskeyttämistä metsänomistajan oikeusturvan ja metsänhoitotöiden joustavan toteuttamisen kannalta ongelmallisena. Metsäkeskus muiden ohella korostaa launnossaan tiedottamisen tärkeyttä ennen kuin hakemusten vastaanotto keskeytetään.

Useassa launnossa esitettiin myös tuen hyväksymismenettelyjen yksinkertaistamista, koska yksittäiset myönnettävät tukimäärät ovat pienehköjä. Tuen hakeminen ennen työn toteutusta johtaa taimikon varhaisoidossa ja nuoren metsän hoidossa siihen, että lopullinen päätös työn laajuuden osalta poikkeaa lähes aina rahoitushakemuksen nojalla tehdystä hyväksymispäätöksestä.

Useassa launnossa korostettiin hakemusten nykyistä sujuvampaa käsittelyä metsäkeskuksessa ja sähköisen asioinnin kehittämistä. Myös hankintalain kynnysarvojen alittaviin hankkeisiin liittyvien töiden suorahankinnan mahdollisuuksien selventämistä pidettiin tarpeellisena.

Oikeusministeriö kiinnitti huomiota muun muassa rahoituslain tukien käsittelyn keskeyttämisestä koskevassa pykäläluonnoksessa siihen, mikä on käsittelyn ja tuen hylkäämisen välinen suhde. Oikeusministeriö esitti myös tuen maksamista koskevan säännöksen perustelujen ja rangaistussäännöksen muotoilun sekä elinkeinovapauden osalta säätämisyjärjestysperustelujen tarkistamista. Valtiovarainministeriö kiinnitti huomiota mahdollisiin vuoden 2016 talousarvioesityksen muutoksiin eduskuntakäsittelyn aikana ja muistutti tarpeesta sopeuttaa esitys valtion talousarvioon puitteisiin. Valtiovarainministeriö esitti myös vaikutusarviointien tarkentamista.

HE 133/2015 vp

Osa lausunnonantajista vastusti juurikäävän torjunnan tuen säätämistä pakolliseksi ja osa taas kannatti sitä. Osa lausunnonantajista oli sitä mieltä, että velvoitteen pitäisi koskea vain koneellista puun korjuuta. Osa lausunnonantajista oli taas sitä mieltä, että torjuntavelvoite pitäisi säätää maanomistajan velvoitteeksi. Lisäksi lausunnoissa kiinnitettiin huomiota siihen, että torjuntaa ei voida tehdä kantokäsittelynä ilman lämpötilan ollessa pakkasella.

Lausuntokierroksen jälkeen esitykseen on 1. lakiehdotuksen osalta tehty tarkistuksia niihin säännöksiin, jotka koskevat julkisia hankintoja (3 §), määrärahojen riittävyyttä (28 a §), toteutusilmoitusta ja tuen lopullista määrää (30 §), tositekopioita (32 §) ja siirtymäsäännöstä (48 § 4 momentti). Lisäksi tarkennettiin 2. lakiehdotuksen osalta juurikäävän torjuntavelvoitetta koskevaa säännöstä (8 a §). Terveyslannoituksen tuki ehdotetaan säilytettäväksi eikä suomet-sän hoidon tukea koskevaa säännöstä sittenkään muutettaisi. Lisäksi esityksen perusteluja on tarkistettu lausuntokierroksen johdosta. Useassa launnossa oli kiinnitetty huomiota tuen hakemiseen ennen työn aloittamista. Rahoituksen hakeminen ennakoon ja työn jälkeen tehtävä lopullinen rahoituksen hyväksyminen ovat kuitenkin vaatimuksia, joista ei voida Euroopan unionin valtioneuvoston suositusten perusteella tehdä poikkeuksia edes pienten tukisummien ollessa kyseessä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki

3 §. *Muiden säännösten soveltaminen ja valtionapuviranomainen.* Pykälän 3 momentti liittyy julkisia hankintoja koskevien säännösten soveltamiseen. Pykälän 3 momentin ensimmäinen lause, jossa viitataan julkisia hankintoja koskevien säännösten soveltamiseen, on luonteeltaan informatiivinen. Jos tuensaja ostaa tavaraa tai palvelun ja jos julkisen tuen osuus on vähintään puolet hankinnan arvosta, sovellettavaksi tulee pääsääntöisesti julkisia hankintoja koskeva lainsäädäntö. Jollei hankintalainsäädäntöä sovellettaisi sen vuoksi, että hankinta alittaa kansallisen kynnyksen, pykälän 3 momentissa edellytetään, että hankinta on muutoin tehty mahdollisimman edullisesti. Pykälän 3 momentin säännöstä ehdotetaan tarkistettavaksi siltä osin kuin kyse on kansallisen kynnyksen alittavista hankinnoista. Tällöin tarkoitetaan niitä hankintoja, joissa julkisen tuen osuus on yli puolet hankinnan arvosta. Pääsääntönä olisi, että tuensaja tällöin huolehtisi siitä, että pyydetään riittävä määrä tarjouksia. Riittävä määrä voisi joissain tapauksissa oikeuttaa suorahankintaankin, jos tavaraa tai palvelua tarjoaa vain yksi markkinatoimija. Ehdotetun säännöksen mukaan tarjoustenyöntövelvoite ei kuitenkaan koskisi hankkeiden suunnittelua ja pääurakointia usean maanomistajan yhteishankkeissa. Aloitettaessa suunnitelman laadintaa ei yleensä ole tiedossa osakastilojen määrä eikä siten myöskään hankkeen laajuus. Suunnittelun taso selviää vasta suunnitelman laatimisen edetessä. Esimerkiksi suometsän hoidon yhteydessä vesiensuojelumenetelmien ja -rakenteiden tarve ja laajuus arvioidaan suunnitelman teon yhteydessä. Tarjoustenyöntäminen suunnitelman laadintaan olisi julkisten hankintojen kynnyksen alle jäävissä hankkeissa epätarkoituksenmukaista suhteessa myönnettävän valtion tuen määrään. Joissakin tapauksissa olisi taas tarkoituksenmukaisinta, että hankkeen suunnitellut organisaatio toimii hankkeen toteuttamisesta vastaavana pääurakoitsijana. Pykälän mukaan tarjouksia ei tarvitsisi pyytää sellaisista pääurakoitsijain töistä, jotka liittyvät alihankintojen järjestämiseen tai aliorakoitsijoiden työn valvontaan ja ohjaamiseen. Tilaajana toimivan pääurakoitsijan tulisi huolehtia siitä, että alihankintoina toteutettavista töistä ja tarvikkeista pyydetään riittävä määrä tarjouksia.

4 §. *Tuensaajat.* Pykälän 1 momentissa säädetään tuensajista. Koska juurikäävän torjunnan tukea koskeva säännös (14 §) ehdotetaan kumottavaksi, pykälän 1 momenttia tarkistettaisiin siten, että momentista poistettaisiin juurikäävän torjunnan tuensajia koskeva säännös.

8 §. *Oma työ, työn teettäminen ja yhteishanke.* Pykälän 1 momentin mukaan rahoituslaissa tarkoitettut työt voidaan tehdä omana työnä tai ne voidaan teettää ulkopuolisella toimijalla. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että momenttiin lisättäisiin lause, jonka mukaan tukea ei kuitenkaan voitaisi myöntää maanomistajan omana työnä tekemään toimenpiteeseen, jos tuen määrä perustuu hyväksyttäviin kustannuksiin. Terveyslannoituksen, suometsän hoidon ja metsätien tekemisen tuki perustuu hyväksyttäviin kustannuksiin ja laissa on tarpeen täsmentää, että tuen myöntämisen ehtona on ulkopuoliselle maksetusta suunnittelusta, työstä tai materiaalista aiheutuvat kustannukset, jotka voidaan tarvittaessa tarkastaa tositteiden perusteella.

9 §. *Toteuttamissuunnitelma ja toteutusilmoitus.* Pykälän 1 momentissa säädetään työlajeittain toteuttamissuunnitelman ja toteutusilmoituksen tekemisestä. Koska juurikäävän torjunnan tukea koskeva säännös (14 §) ehdotetaan kumottavaksi, pykälän 1 momentista poistettaisiin viittaukset mainittuun tukeen.

10 §. Tukien määrä ja varojen suuntaaminen. Pykälän 3 momentissa säädetään ympäristötuen määrän perusteista. Voimassa olevan säännöksen mukaan ympäristötuella korvataan maanomistajalle aiheutuneet puuntuotannon tulomenetykset vähennettynä maanomistajan omavastuusuudella. Puuston markkina-arvoa määritettäessä käytettäisiin maakuntapohjaisesti määritellyn alueen kolmen edellisen kalenterivuoden puukuutiometrin keskikantohinnan aritmeettistä keskiarvoa. Maakuntapohjaisuus tarkoittaa, että alue voi muodostua yhdestä tai useammasta maakunnasta. Laskennassa käytettävät hinnat perustuisivat Luonnonvarakeskukselta saataviin puun ostomäärien ja hintatietojen seurantatietoihin ja yksityismetsien puutavaralajittaiset hakuumäärät markkinahakkuutietoihin. Tähän liittyen olisi tarkoitus säätää maa- ja metsätalousministeriön asetuksella puukuutiometrin keskikantohinnasta. Valtuussäännös ehdotetaan lisättäväksi pykälän 4 momenttiin valtioneuvoston asetusta koskevan valtuussäännöksen jälkeen. Luonnonvarakeskuksen tulisi toimittaa vuosittain maa- ja metsätalousministeriölle keskikantohintoja koskevat tiedot. Asiaa koskeva säännös sisällytettäisiin uuteen 47 a §:ään. Tarkoituksena on, että keskikantohinnoista annettava asetusta olisi toistaiseksi voimassa. Maa- ja metsätalousministeriön tulisi kuitenkin ryhtyä toimenpiteisiin asetuksen muuttamiseksi, jos puun markkinatilanteesta riippuen puukuutiometrin keskikantohinnat ovat merkittävästi muuttuneet.

11 §. Taimikon varhaishoito. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että tukea ei voitaisi myöntää taimikon varhaishoidon yhteydessä kaadetun pienpuun keräämiseen. Taimikon varhaishoidon yhteydessä syntyy kerättävää pienpuuta verhopuuston hakkuissa tai ylispuiden poistamisen yhteydessä ja työ on kaupallisesti kannattavaa. Lisäksi yleensä verhopuuston tai ylispuiden poistaminen pienen taimikon päältä voidaan katsoa osaksi metsänuudistamistoimenpidettä, johon valtiontukea ei myönnetä.

12 §. Nuoren metsän hoito. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että tuen myöntämisen edellytykseksi lisättäisiin, että kohde ennen käsittelyä täyttää puuston rinnankorkeusläpimittaa koskevan vaatimuksen. Tarkoituksena on, että kohde vastaisi rinnankorkeudeltaan enintään nuorta kasvatusmetsää. Muulta osin 2 momentissa säädetyt vaatimukset säilyisivät ennallaan. Vastaava tarkistus tehtäisiin myös pykälän 3 momentin valtuussäännökseen.

Nuoren metsän hoitoon voidaan tukea myöntää varttuneen taimikon perkaukseen ja harvennukseen sekä verhopuuston poistoon ja harvennukseen sekä nuoren metsän kunnostukseen, jos toimenpide ei ole kaupallisesti kannattava. Valtion tukema nuoren metsän kunnostustyö on tarkoitettu nimenomaan kannustamaan maanomistajaa kaupallisesti kannattamattoman mutta metsänhoidollisesti perustellun nuoren metsän harvennuksen toteuttamiseen. Säännöksessä on tarpeen nykyistä selkeämmin määritellä nuoren metsän kunnostustyön kohde, jotta rajallinen valtiontuki ohjautuisi mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla. Nuori kasvatusmetsä on vakiintuneesti määritelty rinnankorkeusläpimitan perusteella metsiköksi, jossa puuston keskiläpimitta rinnankorkeudelta on enintään 16 senttimetriä, mutta vähintään 8 senttimetriä. Lisäksi tarkoituksena on ohjata nuoren metsän hoitotöitä nykyistä selkeämmin riukuuntuneisiin nuoriin metsiin, joissa toimenpiteet eivät ole kaupallisesti kannattavia, ja tiukentaa käsitteilyn jälkeisen puuston poistumaa koskevia vaatimuksia (s.o. suurempi poistettava runkomäärä hehtaaria kohden).

13 §. Terveyslannoitus. Voimassa olevan lain pykälä sisältää säännöksen terveyslannoituksen tukemisesta. Käytettävissä olevien määrärahojen suuntaamiseksi mahdollisimman vaikuttavasti on tärkeää, että terveyslannoituksen tukea myönnetään metsien ravinne-epätasapainon korjaamisen kannalta kaikkein tärkeimmille lannoitushankkeille. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että jatkossa terveyslannoituksen tukea voitaisiin myöntää vain tuhalannoitukseen suometsissä ja lannoitukseen kohteilla, joiden maaperässä esiintyy boorin-

puutosta. Boorinpuutokseen liittyviä lannoituksia voitaisiin tehdä kivennäismailla ja turvemaidilla.

Boorinpuutosoireita esiintyy eniten sisämaassa entisillä kaskialueilla. Boorinpuutosoireet pystytään korjaamaan pienillä määrillä boorilannoitetta ja lannoitteen tuoma vaste on tutkimuksissa todettu hyväksi. Puuntuhka on tutkitusti erinomainen lannoite varsinkin turvemaidilla. Se antaa riittävän pitkäaikaisen lannoitevaikutuksen runsastyyppisillä turvemaidilla, joilla kivennäisaineiden saatavuus rajoittaa puuston kasvua ja heikentää puuston terveyden tilaa. Puun energiakäytön lisääntyessä tuhkaa muodostuu suuria määriä. Tuhkan käyttö lannoitukseen vähentää kaatopaikkojen kuormitusta ja edistää osaltaan ravinteiden kierrättämistä.

14 §. Juurikäävän torjunta. Pykälä kumottaisiin. Juurikäävän torjunta on talvikauden ulkopuolella tehtävien hakkuiden yhteydessä metsien terveyden kannalta tärkeää. Juurikäävän torjuntaa on valtion tuella rahoitettu yksityismetsissä lähes 20 vuotta. Sinä aikana korjuukoneisiin on vakiovarusteena asennettu torjuntaan tarvittavat lisälaitteet. Esimerkiksi metsäsertifointikriteereissä (PEFC) edellytetään, että puuston terveydestä huolehditaan. Kuusenuurikäävän ja männynjuurikäävän leviämistä tulee estää riskikohteiden puun korjuussa korjattaessa puuta toukokuun ja lokakuun välisenä aikana. Suomen metsistä yli 90 prosenttia on markkinaosaosapuolten välisillä sopimuksilla sertifioitu. Juurikäävän torjunnan tukemisesta luopuminen keventää metsäkeskuksen hallintotyötä, kun vuosittain jopa kymmeniä tuhansia pienten tuksummien päätöksiä ei enää tarvitsisi käsitellä.

22 §. Tuen hakeminen. Lain 22 §:n 2 momentissa säädetään työn aloittamisen ajankohdasta suhteessa hakemuksen jättämiseen. Koska juurikäävän torjunnan tukea koskeva pykälä (14 §) kumottaisiin, momentista poistettaisiin viittaus mainittuun tukeen.

28 a §. Myöntämisvaltuuden riittämättömyys. Rahoituslain 2 §:n 1 momentin mukaan tukea kohdennetaan laissa säädettyihin eri tarkoituksiin valtion talousarvion määrärahan rajoissa. Kestävän metsätalouden rahoitukseen osoitettu myöntämisvaltuus ja määrärahat eivät ole joi-nakin vuosina riittäneet hakemusten käsittelyyn ja näin edellisen vuoden hakemuksia on siirtynyt hyväksyttäväksi ja maksettavaksi seuraavan vuoden valtion talousarvion puitteissa huomattavissa määrin. Esityksessä katsotaan, että tilannetta tulisi selkeyttää lain tasoinen säännök-sin. Todettakoon, että maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain (28/2014) 41 § ja maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007) 32 § sisältävät tuen myöntämisen keskeyttämistä koskevan säännöksen. Uuden 28 a §:n säännös on samantyyppinen. Rahoituslain tuet ovat harkinnanvaraisia. Harkinnanvaraisuus liittyy toisaalta siihen, että tukia voidaan myöntää vain Euroopan unionin valtioneuvoston päätöksen mukaisesti ja toisaalta siihen, että rahoituslain mukaisia tukia voidaan myöntää ja maksaa vain vuosittaisen valtion talousarvion rajoissa.

Tarkoituksena on, että vastedes jonkin tietyn tuen tai useamman tuen hakemukset voitaisiin hylätä, jos myöntämisvaltuutta ei olisi enää riittävästi käytettävissä. Hylkääminen perustuisi maa- ja metsätalousministeriön päätökseen, joka julkaistaisiin ministeriön määräyskokoelmas-sa. Ministeriön päätöksestä kävisi ilmi määräpäivä, jonka jälkeen vireille tulleet tukihakemukset hylättäisiin. Tällöin metsäkeskuksella olisi velvollisuus tiedottaa tarkoituksenmukaisessa laajuudessa myöntämisvaltuuden loppumisesta ja siihen liittyvästä hakemusten hylkäämisestä.

Pykälän 3 momentin mukaan ennen ministeriön päätöstä vireille tulleet hakemukset ratkaistai-siin niiden saapumisjärjestyksessä toimenpiteelle osoitetun myöntämisvaltuuden puitteissa. Pykälän 3 momentin mukaan jäljelle jääneet hakemukset, joiden hyväksymiseen ei olisi käy-tettävissä myöntämisvaltuutta hakemusten vireillepanovuonna, olisi siirrettävä käsiteltäväksi seuraavana vuonna toimenpiteelle osoitetun myöntämisvaltuuden puitteissa. Hakemusten hy-

väksyminen seuraavana vuonna olisi myös riippuvainen myöntämisvaltuudesta. Tukijärjestelmä on määräaikainen ja sen edellytyksenä on, että myöntämisvaltuutta on käytettävissä vuosina 2016–2020. Siirrettävät hakemukset hylättäisiin siltä osin kuin myöntämisvaltuutta ei enää olisi käytettävissä.

30 §. Eräät tuen määrään liittyvät päätökset. Pykälän 3 momentissa säädetään taimikon varhishoidon, nuoren metsän hoidon ja juurikäävän torjunnan tuen osalta tuen lopullista määrää koskevasta päätöksestä. Koska juurikäävän torjunnan tukea koskeva pykälä (14 §) kumottaisiin, momentista poistettaisiin viittaus mainittuun tukeen. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vastedes tuen lopullista määrää koskevalla päätöksellä tukea ei voitaisi maksaa alkuperäisessä hakemuksessa ilmoitettua laajemman hoitotyön pinta-alan mukaan. Lisäksi pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että vastedes taimikon varhishoidon ja nuoren metsän hoidon tuen myöntämispäätöstä kohden voisi tehdä vain yhden toteutusilmoituksen. Uuden säännöksen tarkoituksena on vähentää metsäkeskuksen hallinnollista työtä. Taimikon varhishoitoon ja nuoren metsän hoitoon myönnettyt tuet ovat euromääräisesti pieniä eikä sen vuoksi ole tarkoituksenmukaista maksaa näitä tukia useamman toteutusilmoituksen perusteella useassa erässä.

Pykälän 3 momenttia muutettaisiin myös siten, että tuen lopullista määrää koskeva päätös voitaisiin tehdä myös silloin, kun toteutusilmoituksesta käy ilmi, että työ täyttääkin nuoren metsän hoidon tuen myöntämisen edellytykset, vaikka tuki alun perin on myönnettykin taimikon varhishoitoon. Vastaavasti nuoren metsän hoidon tuesta voitaisiin tehdä tuen lopullista määrää koskeva päätös, jos toteutusilmoituksesta käy ilmi, että työ täyttääkin taimikon varhishoidon tuen myöntämisen edellytykset. Esityksessä katsotaan, että tällainen menettely on hallinnollisesti yksinkertaisempi ja tuensaajalle helpommin ymmärrettävä kuin hallintolain (434/2003) 8 luvussa tarkoitettu päätöksessä olevan virheen korjaaminen. Edellä mainitulla menettelyllä pyritään estämään se, että myöntämisvaltuutta varattaisiin varmuuden vuoksi nuoren metsän hoidon tukitason perusteella, kun työ tehdään nuoren metsän ollessa keskipituudeltaan kolmen metrin molemmin puolin. Tuen hakijan voi olla vaikea arvioida ennen työn toteutusta, täyttääkö kohde työn jälkeen taimikon varhishoidon vai nuoren metsän hoidon rahoitusehdot. Tällöin tuen hakija saattaa hakea varmuuden vuoksi rahoitusta nuoren metsän hoitoon. Jos työn jälkeen voidaankin tukea maksaa vain taimikon varhishoidon ehdoilla, on myöntämisvaltuutta jouduttu sitomaan liikaa rahoituspäätöksen perusteella. Koska tukipäätöksiä voidaan hyväksyä vain myöntämisvaltuuden puitteissa, on sidottu myöntämisvaltuus pois muiden rahoitusehdot täyttävien toimenpiteiden rahoituksesta.

32 §. Tuen maksaminen. Pykälän 2 momentissa säädetään tuista, joiden tuki määräytyy toteutuneiden kustannusten perusteella. Tällöin tuen ja sen erien maksamisen edellytyksenä on, että metsäkeskukselle toimitetaan kopiot tositteista. Säännöksen sanamuotoa esitetään muutettavaksi siten, että tuensaajan, toteutusilmoituksen laatijan tai muun tuensaajan käyttämän asiakmiehen olisi toimitettava metsäkeskukselle sen pyynnöstä kopiot tositteista.

43 a §. Varojen kohdentaminen. Pykälä on uusi. Pykälän mukaan maa- ja metsätalousministeriö päättäisi rahoituslain toimeenpanoon valtion talousarviossa osoitetun myöntämisvaltuuden ja määrärahan rajoissa niiden kohdentamisesta rahoituslaissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin ottaen huomioon kansallisen metsästrategian tavoitteet. Metsäkeskuksen tehtävänä olisi laatia vuosittain maa- ja metsätalousministeriölle myöntämisvaltuutta ja määrärahan suuntaamista koskeva esitys ottaen huomioon metsälain 26 §:ssä tarkoitetuissa alueellisissa metsäohjelmissä esitetyt tavoitteet. Jotta toiminta voidaan sopeuttaa vuosittaisen talousarvion puitteisiin, on tarpeen lisätä maa- ja metsätalousministeriön toimivaltaa myöntämisvaltuuden ja määrärahan kohdentamisessa. Näin pyritään tasapainottamaan eri toimenpiteiden toteuttamista ja edistämään alueellisissa metsäohjelmissä asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

47 a §. Luonnonvarakeskuksen tehtävä. Pykälä on uusi. Pykälän 1 momentin mukaan Luonnonvarakeskuksen tulisi vuosittain toimittaa maa- ja metsätalousministeriölle tiedot kolmen edellisen kalenterivuoden puukuutiometrin keskikantohinnan aritmeettisesta keskiarvosta maakuntapohjaisesti. Maakuntapohjaisuus tarkoittaa, että alue voi muodostua yhdestä tai useammasta maakunnasta. Ehdotettu säännös liittyy lakiehdotuksen 10 §:n 4 momenttiin, jonka mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettäisiin metsän hakkuuarvon laskennassa käytettävästä puukuutiometrin keskihinnasta. Pykälän 2 momentin mukaan Luonnonvarakeskuksen tulisi toimittaa maa- ja metsätalousministeriölle myös muut rahoituslaisissa tarkoitettujen tukien toimeenpanossa tarvittavat tiedot.

48 §. Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset. Rahoituslain 48 §:n 4 momenttia muutettaisiin siten, että tukea nuoren metsän hoitoon voitaisiin myöntää, jos kumotun kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukaisesta samalla kohteella rahoitetusta metsänuudistamisesta on kulunut kymmenen vuotta. Aikaraja on tällä hetkellä 15 vuotta ja se ehdotetaan yhdenmukaisettavaksi taimikon varhaisoidolle asetetun aikarajan kanssa. Rahoituslain 48 §:n 4 momenttia muutettaisiin myös siten, ettei taimikon varhaishoitoon ja nuoren metsän hoitoon voitaisi rahoituslain 11 ja 12 §:n nojalla myöntää tukea, ellei ole kulunut kymmentä vuotta samalla kohteella tehdystä kumotun kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukaisen nuoren metsän hoitotyönä rahoitetusta taimikon tai nuoren metsän perkauksesta tai harvennuksesta. Näin ollen aiemmin nuoren metsän hoitotyönä rahoitettu laatupuiden pystykarsinta ei estäisi rahoituksen myöntämistä rahoituslain mukaiseen taimikon varhaishoitoon tai nuoren metsän hoitoon.

Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevan voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2016. Ennen ehdotetun lain voimaantuloa vireille tullessiin asioihin sovellettaisiin nykyisiä säännöksiä. Lakiin sisällytettäisiin siirtymäsäännös liittyen juurikäävän torjunnan tukeen. Siirtymäsäännös liittyy hallitusohjelman säästöihin. Toisen siirtymäsäännöksen mukaan lakiehdotuksen 30 §:n 3 momenttia sovellettaisiin niihin ennen ehdotetun lain voimaantuloa myönnettyihin tukiin, joiden toteutusilmoitus on toimitettu metsäkeskukselle ehdotetun lain voimaantulon jälkeen.

1.2 Laki metsätuhojen torjunnasta

8 a §. Juurikäävän torjunta. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 8 a §, jossa säädettäisiin juurikäävän torjunnan velvoitteesta. Torjuntavelvoite kuuluisi metsän hakkaajalle. Metsän hakkaajalla tarkoitetaan metsälain 2 a §:n määritelmän mukaisesti maanomistajaa tai silloin kun hakkuuoikeus on luovutettu toiselle taholle, hakkuuoikeuden haltijaa. Uuden pykälän mukaan metsän hakkaajan olisi huolehdittava kivennäis- ja turvemaalla suoritettavan kasvatus- ja uudistushakkuun yhteydessä juurikäävän torjunnasta juurikäävän leviämisen riskialueella toukokuun alun ja marraskuun lopun välisenä aikana. Myrskytuhoakkuissa on tarpeen käsitellä vain ne hakattavat puut, jotka ovat alun perin säilyneet pystyssä. Ehdotettu pykälä liittyy kestävän metsätalouden määräaikaiseen rahoituslakiin esitettyyn muutokseen, jonka mukaan juurikäävän torjuntaa ei vastedes enää tuettaisi valtion varoin. Pykälän 1 momentin mukaan torjunta olisi tehtävä hyväksyttävää torjuntamenetelmää käyttäen.

Juurikäävän torjunnalla estetään maamme pahimman sienitaudin leviämistä ja siirtymistä seuraaviin havupuusukupolviin. Oikein suoritettulla kantokäsittelyllä voidaan saavuttaa lähes täydellinen torjuntateho. Torjuntavelvoite koskisi vain sulan maan aikana eli toukokuun alun ja marraskuun lopun välisenä aikana tehtäviä hakkuita, koska talviaikaan ilmassa ei ole juurikäävän itiöitä.

Torjunta voitaisiin jättää tekemättä kotitarvehakkuun yhteydessä. Torjunnasta tulisi huolehtia kivennäismaiden lisäksi myös turvemailla, sillä juurikäävän on todettu kasvavan ja leviävän myös monilla turvekankailla, myös sellaisilla, joiden turpeen paksuus on yli 30 senttimetriä. Torjunta tehdään tavallisimmin kantokäsittelynä harmaaorvakka- tai urealiuksella hakkuun yhteydessä, mutta myös muita vaihtoehtoja on olemassa, kuten puulajin vaihto. Kantokäsittely olisi tehtävä siten, että vähintään 85 prosenttia kannon pinta-alasta peittyy käytettävällä aineella. Juurikääpä olisi torjuttava sekä manuaalisesti että koneellisesti tehtävissä hakkuissa. Ei ole biologisia perusteita sille, että manuaalisesti tehtävissä hakkuissa torjuntaa ei tarvitsisi tehdä.

Juurikäävän torjuntaan käytettävät urea ja harmaaorvakkavalmiste ovat valmisteita, joita saavat ostaa ja käyttää kasvinsuojeluaineista annetun lain mukaisen kasvinsuojelututkimuksen suorittaneet. Kasvinsuojelututkimuksen vaatimus laajenee näin ollen niihin, jotka tekevät manuaalisia hakkuita kesäaikaan. Jos henkilö on suorittanut kasvinsuojelututkimuksen esimerkiksi maatalouden alalta, ei hänen kuitenkaan tarvitse suorittaa tutkintoa metsätalouden osalta uudestaan.

Myös uudistushakkuun jälkeinen puulajin vaihto lehtipuuhun olisi yksi hyväksyttävä torjuntamenetelmä.

Juurikäävän torjuminen on entistä tärkeämpää, sillä ilmaston lämpeneminen lisää ennusteiden mukaan juurikäävän aktiivisuutta Suomessa merkittävästi. Esimerkiksi viiden asteen lämpötilanousu lisäisi tutkimuksen mukaan Etelä-Suomessa juurikäävän aktiivisuutta lähes neljä kertaa enemmän kuin puiden kasvua. Juurikäävän ei uskota kärsivän paljonkaan siitä, että maaperä olisi tulevaisuudessa nykyistä kuivempaa. Myös talvien lyhentyminen tulee edistämään juurikääpien leviämistä yhä uusille alueille, koska aiempaa suurempi osa hakkuista joudutaan tekemään sulan maan aikana. Puutavaraa tarvitaan ympäri vuoden, joten sulan maan aikaiset hakkuut eivät ole vähenemässä. Juurikääpä on taloudellisesti haitallisin sienitauti, joka aiheuttaa vuosittain lähes 50 miljoonan euron tappiot maanomistajille ja teollisuudelle. Sen vuoksi juurikäävän torjunnan säilyttäminen jatkossakin vapaaehtoisena antaisi metsäsektorille väärän signaalin toimenpiteen merkityksestä ja saattaisi johtaa torjunnan laiminlyömiseen ja merkittäviin taloudellisiin vahinkoihin, jotka realisoituisivat vasta vuosien päästä.

Toukokuun alun ja marraskuun lopun välisenä aikana voi olla kausia, jolloin lämpötila on niin alhainen, että juurikäävän torjunnalle ei ole tarvetta tai sitä ei pystyttäisi kantokäsittelynä tekemään lainkaan. Tämän vuoksi pykälän 2 momentissa ehdotetaan, että poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, hakkuun yhteydessä tehtävää torjuntaa ei tarvitsisi tehdä, jos ilman lämpötila on liian alhainen. Lämpötila olisi liian alhainen, jos hakkuuta edeltävän viiden viimeisen vuorokauden keskilämpötila on ollut alle + 5 celsiusastetta tai ulkolämpötila on pakkasella. Jos taas joulukuun alun ja huhtikuun lopun aikana ilman keskilämpötila nousee plusasteiden puolelle, kestää noin kolme viikkoa ennen kuin juurikäävän itiöitä on ilmassa. Tällaiset usean viikon lämpöjaksot ovat tällä hetkellä harvinaisia talviaikaan. Tämän vuoksi juurikäävän torjuntaa ei ole heti tarpeellista tehdä, vaikka ilman lämpötila nousisikin hetkellisesti plusasteiden puolelle.

Pykälän 2 momenttiin sisällytettäisiin valtuussäännös, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkemmat säännökset juurikäävän leviämisen riskialueista, torjuntakohteista, hyväksyttävistä torjuntamenetelmistä ja 2 momentissa tarkoitettusta ilman lämpötilaa koskevasta rajauksesta.

14 §. *Valvonnan järjestämisen yleiset periaatteet.* Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että tasapuolisen ja säännöllisen valvonnan vaatimus koskisi myös juurikäävän torjuntaa. Suomen metsäkeskuksen tulisi näin ollen sisällyttää valvontasuunnitelmaansa myös juurikäävän torjunnan valvonta.

18 §. *Omavalvontavelvollisuus.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ammattimaisen toiminnanharjoittajan omavalvontavelvollisuus koskisi myös juurikäävän torjuntaa. Ammattimaisen toiminnanharjoittajan olisi huolehdittava siitä, että puunhakkuuseen osallistuvat henkilöt olisivat tietoisia myös juurikäävän torjuntaan liittyvästä velvoitteesta ja seurattava tämän velvoitteen täyttämistä.

24 §. *Uhkasakko ja teettämishukka.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Suomen metsäkeskus voisi päätöksellään velvoittaa suorittamaan juurikäävän torjunnan, jos joku laiminlöisi sitä.

25 §. *Metsätuhojen torjunnasta annetun lain säännösten rikkominen.* Pykälä sisältää säännöksen metsätuhojen torjunnan annetun lain säännösten rikkomisesta tuomittavista rangaistuksista. Rangaistusseuraamus tulee kysymykseen 3-6 tai 18 §:ään perustuvan velvollisuuden laiminlyömisestä sekä 9 §:n nojalla annettuun päätökseen perustuvan velvollisuuden laiminlyömisestä. Rikoksen nimeke olisi metsätuhojen torjunnasta annetun lain säännösten rikkominen ja sen seuraamuksena olisi sakko. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että mainittu rangaistusseuraamus tulisi kysymykseen myös ehdotettuun 8 a §:ään perustuvan velvollisuuden laiminlyönnistä. Samassa yhteydessä rangaistussäännöksen kirjoitusasu selkeytettäisiin.

1.3 Riistavahinkolaki

21 §. *Täydennysviljelyn tai uudelleen metsityksen korvaaminen.* Pykälässä säädetään täydennysviljelyn tai uudelleen metsityksen korvaamisesta. Pykälän 1 momentin viimeisen virkkeen mukaan kustannusten määrittämisessä noudatetaan kestävän metsätalouden rahoituksesta annettuja säännöksiä. Kestävän metsätalouden määräaikaiseen rahoituslakiin ei sisälly enää metsänuudistamisen tukea, joten viittaus kestävän metsätalouden rahoituksesta annettuihin säännöksiin tulee poistaa ja pykälän 1 momenttia tältä osin tarkistetaan. Vastedes vahinkoalan välttämättömästä täydennysviljelystä tai uudelleen metsityksestä aiheutuvan korvauksen laskemisessa otettaisiin huomioon kohtuulliset kustannukset, jotka aiheutuvat metsänviljelyn suunnittelusta ja toteutuksesta.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Kestävän metsätalouden määräaikaiseen rahoituslakiin sisältyy valtuus säätää valtioneuvoston asetuksella nuoren metsän hoidon tuen ehdoista ja määräytymisperusteista. Mainittuun valtuussäännökseen lisättäisiin uusi tuen ehto. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettäisiin metsän hakkuuarvon laskennassa käytettävästä puukuutiometrin keskikantohinnasta.

Metsätuhojen torjunnasta annettuun lakiin sisällytettäisiin juurikäävän torjuntaa koskeva säännös, johon sisältyisi valtuus säätää valtioneuvoston asetuksella juurikäävän leviämisen riskialueista, torjuntakohteista, hyväksyttävistä torjuntamenetelmistä ja ilman lämpötilaa koskevista rajauksesta.

3 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2016.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Perusoikeudet

Perustuslain 18 §:n mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään todennut, ettei elinkeinovapautta saa rajoittaa ilman erittäin pätevää syytä. Tällaisena syynä voidaan pitää esimerkiksi henkilöiden terveyden ja turvallisuuden suojaamista tai muita tärkeitä yhteiskunnallisia intressejä. Rajoituksen tulee ilmetä lain tasolla, koska kyse on perusoikeuden rajoittamisesta. Juurikäävän torjunnan omavalvontaa koskeva menettely perustuu perustuslain 80 §:n mukaisesti riittävän tarkkarajaisiin säännöksiin, joista käyvät ilmi metsän hakkaajalle kuuluvat oikeudet ja velvollisuudet. Ehdotettu omavalvontaa koskeva sääntely on perusteltu ja sitä on pidettävä perusoikeusjärjestelmän kokonaisuuden kannalta hyväksyttävänä, kun otetaan huomioon tavoitteena oleva metsien hyvän terveydentilan turvaaminen ja omavalvonnasta aiheutuvien velvoitteiden vähäisyys. Omavalvonnasta aiheutuvien velvoitteiden vähäisyyden vuoksi esityksessä katsotaan, ettei omavalvontavelvollisuus ehdotetulla tavalla näyttäisi muodostuvan niin merkittäväksi, että siinä tosiasiallisesti olisi kyse elinkeinovapauden rajoituksesta.

Perustuslain 15 §:n 1 momentin mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Perustuslakivaliokunta on tulkintakäytännössään kuitenkin todennut, ettei omaisuus ole perustuslain suojaama kaikkia käyttörajoituksia vastaan ja että omistajan oikeuksia voidaan rajoittaa lailla, joka täyttää perusoikeutta rajoittavalta lailta vaadittavat yleiset edellytykset (mm. PeVL 32/2010 vp, s. 4/I ja PeVL 8/1996 vp). Tämä merkitsee perustuslakivaliokunnan näkemyksen mukaan sitä, että rajoituksen tulee olla välttämätön hyväksyttävän tarkoituksen saavuttamiseksi eikä se saa mennä pidemmälle kuin on perusteltua ottaen huomioon rajoituksen taustalla olevan yhteiskunnallisen intressin painavuus suhteessa omaisuudensuojaan. Omaisuuden käyttörajoitusten korvaamisella on merkitystä arvioitaessa rajoitusten hyväksyttävyyttä. (PeVL 6/2010 vp ja PeVL 38/1998 vp).

Metsätuhojen torjunnasta annettuun lakiin ehdotetussa uudessa juurikäävän torjuntaa koskevassa sääntelyssä on kysymys omaisuuden käyttöön liittyvästä velvoitteesta, joten sitä on arvioitava perustuslain 15 §:n 1 momentin kannalta. Metsän hakkaajan olisi huolehdittava kivennäis- ja turvemaalla suoritettavan hakkuun yhteydessä juurikäävän torjunnasta juurikäävän leviämisen riskialueella toukokuun alun ja marraskuun lopun välisenä aikana. Torjunta olisi tehtävä hyväksyttävää torjuntamenetelmää käyttäen.

Yksityiseen metsänomistajaan on vanhastaan kohdistettu käyttöoikeuden rajoituksia, jotka ovat tähdänneet kansantaloudellisesti tärkeiden metsävarojen säilymiseen ja kasvun turvaamiseen. Perustuslakivaliokunnan kannan mukaan metsätalouden turvaamistarve on Suomen kansantaloudelle elintärkeä (PeVL 22/1996 vp). Metsävarojen säilyttämisessä tuleville sukupolville on tärkeään metsien hyvän terveydentilan ylläpitäminen. Ehdotettu uusi velvoite on välttämätön metsien hyvän terveydentilan ylläpitämiseksi ja metsätuhojen ennaltaehkäisemiseksi ja torjumiseksi. Sen on myös katsottava olevan laajuudeltaan oikeassa suhteessa perusoikeuksien suojaamaan oikeushyvään ja velvoitteen taustalla olevaan yhteiskunnallisen intressin painoarvoon.

Hyvän hallinnon takeet säädetään perustuslain 21 §:ssä perusoikeudeksi. Pykälän 2 momentin mukaan julkisella vallalla on velvollisuus turvata lailla säädettyt hyvän hallinnon takeet. Hyvän hallinnon takeita ovat oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta. Rahoituslaissa tarkoitettuja tukia käsitellessään metsäkeskuksen on noudatettava, mitä hallintolaisissa ja kielilaisissa (423/2003) säädetään. Asiaa koskeva säännös on Suomen metsäkeskuksesta annetussa laissa. Rahoituslain 3 §:n mukaan tukien käsittelyyn sovelletaan pääsääntöisesti valtionavustuslakia.

Metsätalouden tuet ovat harkinnanvaraisia ja tukia voidaan myöntää valtion talousarviossa vuosittain osoitetun määrärahan rajoissa. Metsätalouden rahoitus poikkeaa tässä mielessä luonteeltaan lakisääteisistä tuista, korvauksista ja etuuksista, jolloin oikeus saada tukea, korvausta tai etuutta perustuu suoraan lakiin ja jolloin laissa säädetään myös yksityiskohtaisesti tuen määräytymisestä. Metsätalouden tukijärjestelmälle on luonteenomaista, että se on budjet-tisidonnaista ja että tuen myöntäjällä on myös tarkoituksenmukaisuuteen liittyvää harkintavaltaa.

Hallituksen säästötavoitteisiin liittyen rahoituslakiin sisällytettäisiin uusi säännös (28 a §), joka mahdollistaisi tukihakemusten hylkäämisen, jos tuen rahoitukseen käytettävää myöntämisvaltuutta ei ole enää riittävästi käytettävissä. Se perustuisi maa- ja metsätalousministeriön päätökseen, jossa asetettaisiin määräpäivä, josta lukien tukien käsittely ja myöntäminen keskeytettäisiin. Tukien käsittely ja myöntäminen voitaisiin keskeyttää toistaiseksi tai määräajaksi. Maa- ja metsätalousministeriön päätös julkaistaisiin ministeriön määräyskokoelmassa. Metsäkeskuksen tulisi tiedottaa ministeriön päätöksestä asianmukaisessa laajuudessa. Ennen ministeriön päätöksen julkaisemista vireille tulleet hakemukset ratkaistaisiin saapumisjärjestyksessä toimenpiteelle osoitetun myöntämisvaltuuden puitteissa. Jos käytettävissä ei olisi enää myöntämisvaltuutta hakemusten vireillepanovuonna, jäljelle jääneet hakemukset siirrettäisiin käsiteltäväksi seuraavana vuonna toimenpiteelle osoitetun myöntämisvaltuuden puitteissa. Siltä osin kuin käytettävissä ei enää olisi myöntämisvaltuutta, hakemukset hylättäisiin.

Esityksessä tarkoitettut tuet ovat keskimäärin euromäärältään pieniä eivätkä ne ole maanomistajille samalla tavoin tärkeitä tulonlähteitä kuin maatalouden tulotuet. Kun otetaan huomioon myös metsätalouden tukien harkinnanvaraisuus, jonka vuoksi tuen hakijalla ei ole subjektiivista oikeutta tukeen ja edellä mainittu lakiin sisällytetyt menettelysäännökset, myöntämisvaltuuden riittämättömyyttä koskevan säännöksen katsotaan olevan hyvän hallinnon mukainen.

Säädöstaso

Perustuslain 80 §:n mukaan lailla on säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Mainitun pykälän mukaan lähtökohtana on, että asetukset antaa valtioneuvosto ja että ministeriö voidaan valtuuttaa antamaan asetuksia lähinnä teknisluonteisissa sekä yhteiskunnalliselta ja poliittiselta merkitykseltään vähäisissä asioissa. Valtuutuksen tulee olla täsmällinen ja tarkkarajainen.

Metsätuhojen torjunnan osalta esitys sisältää yhden uuden valtioneuvostolle osoitetun asetusvaltuuden (juurikäävän torjunnan riskialueet, torjuntakohteet, hyväksyttävät torjuntamenetelmät ja ilman lämpötilaa koskeva raja). Asetuksella säädettävät seikat eivät ole yhteiskunnalliselta merkitykseltään vähäisiä tai yksinomaan teknisluonteisia.

Metsätalouden tukijärjestelmän osalta esitys sisältää yhden uuden maa- ja metsätalousministeriölle osoitetun asetuksenantovaltuuden (metsän hakkuuarvon laskennassa käytettävät puukuutiometrin keskikantohinnat). Se on lakiehdotuksen 10 §:n 4 momentissa. Asetuksella säädettä-

HE 133/2015 vp

vä seikka olisi luonteeltaan teknisluonteinen ja yhteiskunnalliselta ja poliittiselta merkitykseltään vähäinen.

Edellä olevan perusteella katsotaan, että ehdotetut lait voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015) 14 §,
muutetaan 3 §:n 3 momentti, 4 §:n 1 momentti, 8 §:n 1 momentti, 9 §:n 1 momentti, 10 §:n 4 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12 §:n 2 ja 3 momentti, 13 §:n 1 momentti, 22 §:n 2 momentti, 30 §:n 3 momentti, 32 §:n 2 momentti ja 48 §:n 4 momentti sekä
lisätään lakiin uusi 28 a, 43 a ja 47 a § seuraavasti:

3 §

Muiden säännösten soveltaminen ja valtionapuviranomainen

Tässä laissa tarkoitettulla tuella rahoitettavaan hankintaan sovelletaan julkisia hankintoja koskevia säännöksiä siltä osin kuin hankinta kuuluu julkisten hankintojen soveltamisalaan. Jos hankintaan ei sovelleta julkisia hankintoja koskevia säännöksiä siitä syystä, että hankinnan arvo alittaa kansallisen kynnyksarvon ja jos tuen määrä perustuu hyväksyttäviin kustannuksiin, tuensaajan tulee huolehtia siitä, että tuettavan työn tai toimenpiteen toteuttamiseen liittyvistä hankinnoista pyydetään riittävä määrä tarjouksia. Tarjouksia ei tällöin tarvitse pyytää alihankinnan järjestämisestä eikä alihankkijan työn valvonnasta ja ohjaamisesta, jos tuettavan työn tai toimenpiteen toteuttamisesta vastaavana tilaajana on toteuttamissuunnitelman laatija.

4 §

Tuensaajat

Tämän lain mukainen tuki voidaan myöntää vain yksityiselle maanomistajalle. Metsäluonnon hoitohankkeisiin voidaan myöntää tukea myös yhteisölle tai ammatinharjoittajalle, jos tuella edistetään yksityisten maanomistajien metsien hoitoa ja käyttöä.

8 §

Oma työ, työn teettäminen ja yhteishanke

Tässä laissa tarkoitettut työt voidaan tehdä omana työnä tai ne voidaan teettää ulkopuolisella toimijalla. Tukea ei myönnetä maanomistajan omana työnä tekemään toimenpiteeseen, jos tuen määrä perustuu hyväksyttäviin kustannuksiin.

HE 133/2015 vp

9 §

Toteuttamissuunnitelma ja toteutusilmoitus

Tässä laissa tarkoitettuun terveyslannoitukseen, suometsän hoitoon, metsätien tekemiseen ja metsäluonnon hoitohankkeisiin myönnettävän tuen myöntämisen edellytyksenä on metsäkeskuksen hyväksymä toteuttamissuunnitelma. Näiden hankkeiden loppuunsaattamisesta on tehtävä metsäkeskukselle toteutusilmoitus. Lisäksi taimikon varhaishoitoa ja nuoren metsän hoitoa koskevan toimenpiteen toteuttamisesta on tehtävä metsäkeskukselle toteutusilmoitus.

10 §

Tukien määrä ja varojen suuntaaminen

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tukien määrästä, hyväksyttävistä kustannuksista, ympäristötuen laskennan perusteista ja muista tukien määrän määräytymisen perusteista. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään metsän hakkuuarvon laskennassa käytettävästä puukuutiometrin keskikantohinnasta.

11 §

Taimikon varhaishoito

Tukea voidaan myöntää taimikon perkaukseen ja harvennukseen sekä verhopuuston poistoon ja harvennukseen.

12 §

Nuoren metsän hoito

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että kohde, joka voi olla jakautunut usealle alueelle, täyttää vähimmäispinta-alaa ja käsittelyä edeltävän puuston rinnankorkeusläpimittaa koskevan vaatimuksen sekä käsittelyn jälkeiset puuston tiheyttä, poistumaa, keskipituutta tai rinnankorkeusläpimittaa koskevat vaatimukset ja että kohteelle ei käsittelyn jälkeen jää välitöntä hoidon tarvetta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset kohteen vähimmäispinta-alasta ja käsittelyä edeltävästä puuston rinnankorkeusläpimitasta, käsittelyn jälkeisistä puuston tiheyttä, poistumaa, kerätyn pienpuun vähimmäismäärää, keskipituutta ja rinnankorkeusläpimittaa koskevista vaatimuksista, tehdyn nuoren metsän kunnostustyön toteamisesta sekä muista tässä pykälässä säädettyistä tuen ehdoista ja määräytymisperusteista.

13 §

Terveyslannoitus

Tukea voidaan myöntää suometsien tuhkalannoitukseen sekä lannoitukseen kohteella, jonka maaperässä esiintyy boorinpuutosta.

22 §

Tuen hakeminen

Tukea on haettava ennen toimenpiteiden aloittamista. Toimenpiteet saadaan aloittaa vasta sen jälkeen, kun metsäkeskus on hyväksynyt hakemuksen ja toteuttamissuunnitelman. Taimikon varhaishoitoa ja nuoren metsän hoitoa koskevan työn sekä suometsän hoitoon liittyvän piennartien tekemisen saa kuitenkin aloittaa sitä koskevan hakemuksen jättämisen jälkeen. Hakemukseen on sisällytettävä hankkeen kuvaus, sijainti, arvioitu alkamis- ja päättymisajan kohta ja hankkeen toteuttamiseksi tarvittavan tuen määrä. Hakemukseen on liitettävä toteuttamissuunnitelma, jos se on tuen myöntämisen edellytyksenä 9 §:n mukaan.

28 a §

Myöntämisvaltuuden riittämättömyys

Maa- ja metsätalousministeriöllä on oikeus määrääjäksi tai toistaiseksi määrätä metsäkeskus hylkäämään päätöksensä julkaisemisen jälkeen vireille tulevat tukihakemukset, jos tuen rahoitukseen tarvittavaa myöntämisvaltuutta ei ole enää riittävästi käytettävissä hakemusten vireillepanovuonna.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös tukihakemusten hylkäämisestä on julkaistava maa- ja metsätalousministeriön määräyskokoelmassa. Metsäkeskuksen on lisäksi tiedotettava maa- ja metsätalousministeriön päätöksestä asianmukaisessa laajuudessa.

Ennen 1 momentissa tarkoitettujen päätösten julkaisemista vireille tulleet hakemukset ratkaistaan niiden saapumisjärjestyksessä toimenpiteille osoitetun myöntämisvaltuuden puitteissa. Jos käytettävissä ei ole enää myöntämisvaltuutta hakemusten vireillepanovuonna, jäljelle jääneet hakemukset on siirrettävä käsiteltäviksi seuraavana vuonna toimenpiteille osoitetun myöntämisvaltuuden puitteissa. Siltä osin kuin käytettävissä ei enää seuraavana vuonnakaan ole myöntämisvaltuutta, hakemukset on hylättävä.

30 §

Eräät tuen määrään liittyvät päätökset

Metsäkeskuksen tulee taimikon varhaishoitoa ja nuoren metsän hoitoa koskevan toteutusilmoituksen perusteella päättää tuen lopullisesta määrästä, jos hoitotyö on tehty alkuperäistä hakemusta suppeampana tai muuna kuin alkuperäisessä hakemuksessa mainittuna työnä. Jos hoitotyö on tehty alkuperäistä hakemusta laajempaan, tuen lopullista määrää koskevassa päätöksessä tuen määrä lasketaan alkuperäisessä hakemuksessa ilmoitetun hoitotyön pinta-alan mukaan. Tuen myöntämispäätöstä kohden voi tehdä vain yhden toteutusilmoituksen.

32 §

Tuen maksaminen

Siltä osin kuin toteuttamissuunnitelmaan perustuvan tuen määrä määräytyy toteutuneiden kustannusten perusteella, tuensaajan, toteutusilmoituksen laatijan tai muun tuensaajan käyttämän asiamiehen on metsäkeskuksen pyynnöstä toimitettava metsäkeskukselle jäljennökset toteutuneet kustannukset osoittavista tositteista.

7 luku

Tuen palauttaminen ja takaisinperintä sekä sopimuksen purkaminen ja irtisanominen

43 a §

Varojen kohdentaminen

Maa- ja metsätalousministeriö päättää tämän lain toimeenpanoon valtion talousarviossa osoitetun myöntämisvaltuuden ja määrärahan rajoissa varojen kohdentamisesta tässä laissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin ottaen huomioon kansallisen metsästrategian tavoitteet. Metsäkeskuksen on laadittava vuosittain maa- ja metsätalousministeriölle myöntämisvaltuutta ja määrärahan suuntaamista koskeva esitys ottaen huomioon metsälain 26 §:ssä tarkoitetuissa alueellisissa metsäohjelmissa esitetyt tavoitteet.

8 luku

Erinäiset säännökset

47 a §

Luonnonvarakeskuksen tehtävä

Luonnonvarakeskuksen tulee vuosittain toimittaa maa- ja metsätalousministeriölle tiedot kolmen edellisen kalenterivuoden puukuutiometrin keskikantohinnan aritmeettisesta keskiarvosta maakuntapohjaisesti maakunnittain.

Lisäksi Luonnonvarakeskuksen tulee toimittaa maa- ja metsätalousministeriölle muut tässä laissa tarkoitettujen tukien toimeenpanossa tarvittavat tiedot.

48 §

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Sen estämättä, mitä 6 §:n 2 momentissa säädetään, taimikon varhaishoitoon ja nuoren metsän hoitoon voidaan myöntää 11 ja 12 §:n nojalla tukea, jos kymmenen vuotta on kulunut samalla kohteella rahoitetun kestävä metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) mukaisesta metsänuudistamisesta. Taimikon varhaishoitoon ja nuoren metsän hoitoon ei voida

myöntää tukea 11 ja 12 §:n nojalla, ellei ole kulunut kymmentä vuotta samalla kohteella tehdystä kestävästä metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukaisen nuoren metsän hoitotyönä rahoitetusta taimikon tai nuoren metsän perkauksesta tai harvennuksesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleisiin asioihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleet juurikäävän torjunnan tuen hakemukset ratkaistaan niiden saapumisjärjestyksessä. Juurikäävän torjuntaa koskevat toimenpiteet, joihin tukea myönnetään, tulee tällöin saattaa loppuun viimeistään 31 päivänä toukokuuta 2016. Juurikäävän torjunnan tukea koskevat hakemukset, joiden käsittelyyn ei ole enää käytettävissä myöntämisvaltuutta, hylätään.

Niihin ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyihin tukiin, joita koskeva toteutusilmoitus on toimitettu metsäkeskukselle tämän lain voimaantulon jälkeen, sovelletaan tämän lain 30 §:n 3 momenttia.

2.

Laki

metsätuhojen torjunnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsätuhojen torjunnasta annetun lain (1087/2013) 14 §:n 2 momentti, 18 §:n 1 momentti, 24 §:n 1 momentti ja 25 sekä
lisätään lakiin uusi 8 a § seuraavasti:

8 a §

Juurikäävän torjunta

Metsän hakkaajan on huolehdittava kivennäis- ja turvemaalla suoritettavan kasvatus- ja uudistushakkuun yhteydessä juurikäävän torjunnasta juurikäävän leviämisen riskialueella toukokuun alun ja marraskuun lopun välisenä aikana. Torjunta on tehtävä hyväksyttävää torjuntamenetelmää käyttäen.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, hakkuun yhteydessä ei tarvitse huolehtia torjunnasta, jos ilman lämpötila on siihen liian alhainen tai kyse on kotitarvehakkuusta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset juurikäävän leviämisen riskialueista, torjuntakohteista, hyväksyttävistä torjuntamenetelmistä ja 2 momentissa tarkoitettusta ilman lämpötilaa koskevasta rajauksesta.

14 §

Valvonnan järjestämisen yleiset periaatteet

Vahingoittuneiden puiden, rungonosien ja varastoitujen kantojen poistamista sekä juurikäävän torjuntaa on valvottava tasapuolisesti ja säännöllisesti.

18 §

Omavalvontavelvollisuus

Ammattimaisen toiminnanharjoittajan on tunnettava tässä laissa säädetty puutavaran, vahingoittuneen puun, männyn ja kuusen rungonosien ja kantojen poistamiseen, puutavaran varastointiin ja juurikäävän torjuntaan liittyvät velvollisuudet sekä valvottava 3 §:ssä tarkoitettujen puutavaran poiskuljettamisen määräaikojen noudattamista, 4 §:ssä tarkoitettujen vaihtoehtoisten toimenpiteiden toteuttamista, 5 §:ssä tarkoitettujen männyn ja kuusen rungonosien ja kantojen poistamista, 8 §:ssä tarkoitettua puutavaran varastointia ja 8 a §:ssä tarkoitettua juurikäävän torjuntaa (*omavalvonta*).

24 §

Uhkasakko ja teettämishukka

Jos joku laiminlyö 3—6 tai 8 a §:ssä säädetyn tai 9 §:n nojalla annettuun päätökseen perustuvan velvollisuutensa, Suomen metsäkeskus voi velvoittaa hänet suorittamaan tarvittavat toimenpiteet. Maaseutuvirasto voi Suomen metsäkeskuksen esityksestä asettaa Suomen metsäkeskuksen päätöksen tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että toimenpiteet tehdään laiminlyöjän kustannuksella. Toimenpiteiden teettämiskustannusten takaisinperinnästä valtiolle vastaa Suomen metsäkeskuksen esityksestä Maaseutuvirasto.

25 §

Metsätuhojen torjunnasta annetun lain säännösten rikkominen

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) laiminlyö 3—6 §:ssä säädetyn velvollisuuden poistaa puutavara, puut, rungonosat tai kannot,

2) laiminlyö 8 a §:ssä säädetyn velvollisuuden torjua juurikääpä,

3) laiminlyö 18 §:ssä säädetyn omavalvontavelvollisuuden tai

4) laiminlyö 9 §:n nojalla annettuun päätökseen perustuvan velvollisuuden torjua metsätuhoja,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *metsätuhojen torjunnasta annetun lain säännösten rikkomisesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

riistavahinkolain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan riistavahinkolain (105/2009) 21 §:n 1 momentti seuraavasti:

21 §

Täydennysviljelyn tai uudelleen metsityksen korvaaminen

Vahinkoalan välttämättömästä täydennysviljelystä tai uudelleen metsityksestä aiheutuvan korvauksen laskemisessa otetaan huomioon kohtuulliset kustannukset, jotka aiheutuvat metsänviljelyn suunnittelusta ja toteutuksesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 2015.

Pääministeri

Juha Sipilä

Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen

1.

Laki

kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015) 14 §,
muutetaan 3 §:n 3 momentti, 4 §:n 1 momentti, 8 §:n 1 momentti, 9 §:n 1 momentti, 10 §:n 4 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12 §:n 2 ja 3 momentti, 13 §:n 1 momentti, 22 §:n 2 momentti, 30 §:n 3 momentti, 32 §:n 2 momentti ja 48 §:n 4 momentti sekä
lisätään lakiin uusi 28 a §, 43 a § ja 47 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

*Muiden säännösten soveltaminen ja valtion-
apuviranomainen*

Ehdotus

3 §

*Muiden säännösten soveltaminen ja valtion-
apuviranomainen*

Tässä laissa tarkoitetulla tuella rahoitettavaan hankintaan sovelletaan julkisia hankintoja koskevia säännöksiä siltä osin kuin hankinta kuuluu julkisten hankintojen soveltamisalaan. Jos hankintaan ei voida soveltaa julkisia hankintoja koskevia säännöksiä siitä syystä, että hankinnan arvo alittaa kansallisen kynnyksarvon, tuensaajan tulee muutoin huolehtia siitä, että hankinta tehdään mahdollisimman edullisesti.

Tässä laissa tarkoitetulla tuella rahoitettavaan hankintaan sovelletaan julkisia hankintoja koskevia säännöksiä siltä osin kuin hankinta kuuluu julkisten hankintojen soveltamisalaan. Jos hankintaan *ei sovelleta* julkisia hankintoja koskevia säännöksiä siitä syystä, että hankinnan arvo alittaa kansallisen kynnyksarvon *ja jos tuen määrä perustuu hyväksyttäviin kustannuksiin*, tuensaajan tulee huolehtia siitä, että *tuettavan työn tai toimenpiteen toteuttamiseen liittyvistä hankinnoista pyydetään riittävä määrä tarjouksia. Tarjouksia ei tällöin tarvitse pyytää alihankinnan järjestämisestä eikä alihankkijan työn valvonnasta ja ohjaamisesta, jos tuettavan työn tai toimenpiteen toteuttamisesta vastaavana tilaajana on toteuttamissuunnitelman laatija.*

HE 133/2015 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Tuensaajat

Tuensaajat

Tuki myönnetään yksityiselle maanomistajalle. Metsäluonnon hoitohankkeisiin voidaan myöntää tukea myös yhteisölle tai ammatinharjoittajalle, jos tuella edistetään yksityisten maanomistajien metsien hoitoa ja käyttöä. *Juurikäävän torjuntaan voidaan myöntää tukea muullekin maanomistajalle valtiota lukuun ottamatta.*

Tämän lain mukainen tuki voidaan myöntää vain yksityiselle maanomistajalle. Metsäluonnon hoitohankkeisiin voidaan myöntää tukea myös yhteisölle tai ammatinharjoittajalle, jos tuella edistetään yksityisten maanomistajien metsien hoitoa ja käyttöä.

8 §

8 §

Oma työ, työn teettäminen ja yhteishanke

Oma työ, työn teettäminen ja yhteishanke

Tässä laissa tarkoitetut työt voidaan tehdä omana työnä tai ne voidaan teettää ulkopuolisella toimijalla.

Tässä laissa tarkoitetut työt voidaan tehdä omana työnä tai ne voidaan teettää ulkopuolisella toimijalla. *Tukea ei myönnetä maanomistajan omana työnä tekemään toimenpiteeseen, jos tuen määrä perustuu hyväksyttäviin kustannuksiin.*

9 §

9 §

Toteuttamissuunnitelma ja toteutusilmoitus

Toteuttamissuunnitelma ja toteutusilmoitus

Tässä laissa tarkoitettuun terveyslannoitukseen, suometsän hoitoon, metsätien tekemiseen ja metsäluonnon hoitohankkeisiin myönnettävän tuen myöntämisen edellytyksenä on metsäkeskuksen hyväksymä toteuttamissuunnitelma. Näiden hankkeiden loppuunsaattamisesta on tehtävä metsäkeskukselle toteutusilmoitus. Lisäksi taimikon varhaishoitoa, nuoren metsän hoitoa ja juurikäävän torjuntaa koskevan toimenpiteen toteuttamisesta on tehtävä metsäkeskukselle toteutusilmoitus.

Tässä laissa tarkoitettuun terveyslannoitukseen, suometsän hoitoon, metsätien tekemiseen ja metsäluonnon hoitohankkeisiin myönnettävän tuen myöntämisen edellytyksenä on metsäkeskuksen hyväksymä toteuttamissuunnitelma. Näiden hankkeiden loppuunsaattamisesta on tehtävä metsäkeskukselle toteutusilmoitus. Lisäksi taimikon varhaishoitoa ja nuoren metsän hoitoa koskevan toimenpiteen toteuttamisesta on tehtävä metsäkeskukselle toteutusilmoitus.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

Tukien määrä ja varojen suuntaaminen

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tukien määrästä, hyväksyttävistä kustannuksista, ympäristötuen laskennan perusteista ja muista tukien määrän määräytymisen perusteista.

10 §

Tukien määrä ja varojen suuntaaminen

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tukien määrästä, hyväksyttävistä kustannuksista, ympäristötuen laskennan perusteista ja muista tukien määrän määräytymisen perusteista. *Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään metsän hakkuuarvon laskennassa käytettävästä puukuutiometrin keskikantohinnasta.*

11 §

Taimikon varhaishoito

Tukea voidaan myöntää taimikon perkaukseen ja harvennukseen sekä verhopuuston poistoon ja harvennukseen. *Lisäksi tukea voidaan myöntää edellä mainittujen töiden yhteydessä kaadetun pienpuun keräämiseen.*

11 §

Taimikon varhaishoito

Tukea voidaan myöntää taimikon perkaukseen ja harvennukseen sekä verhopuuston poistoon ja harvennukseen.

12 §

Nuoren metsän hoito

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että kohde, joka voi olla jakautunut usealle alueelle, täyttää vähimmäispinta-alaa koskevan vaatimuksen ja käsittelyn jälkeiset puuston tiheyttä, poistumaa, keskipituutta tai rinnankorkeusläpimittaa koskevat vaatimukset ja että kohteelle ei käsittelyn jälkeen jää välitöntä hoidon tarvetta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset kohteen vähimmäispinta-alasta, käsittelyn jälkeisistä puuston tiheyttä, poistumaa, kerätyn pienpuun vähimmäismäärää, keskipituutta ja rinnankorkeusläpi-

12 §

Nuoren metsän hoito

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että kohde, joka voi olla jakautunut usealle alueelle, täyttää vähimmäispinta-alaa *ja käsittelyä edeltävän puuston rinnankorkeusläpimittaa* koskevan vaatimuksen *sekä* käsittelyn jälkeiset puuston tiheyttä, poistumaa, keskipituutta tai rinnankorkeusläpimittaa koskevat vaatimukset ja että kohteelle ei käsittelyn jälkeen jää välitöntä hoidon tarvetta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset kohteen vähimmäispinta-alasta *ja käsittelyä edeltävästä puuston rinnankorkeusläpimittasta*, käsittelyn jälkeisistä puuston tiheyttä, poistumaa, kerätyn pien-

HE 133/2015 vp

Voimassa oleva laki

mittaa koskevista vaatimuksista, tehdyn nuoren metsän kunnostustyön toteamisesta sekä muista tässä pykälässä säädettyistä tuen ehdoista ja määräytymisperusteista.

13 §

Terveyslannoitus

Tukea voidaan myöntää metsien terveyslannoitukseen.

14 §

Juurikäävän torjunta

Tukea voidaan myöntää juurikäävän torjuntaan.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että työ tehdään juurikäävän leviämisen riskialueella kivennäismaalla suoritettavan hakkuun yhteydessä toukokuun alun ja marraskuun lopun välisenä aikana. Lisäksi tuen myöntämisen edellytyksenä on, että työn toteuttamisessa käytetään hyväksyttävää torjuntamenetelmää.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset juurikäävän leviämisen riskialueista, torjuntakohteista, torjuntamenetelmistä sekä muista tässä pykälässä säädettyistä tuen ehdoista ja määräytymisperusteista.

22 §

Tuen hakeminen

Tukea on haettava ennen toimenpiteiden aloittamista. Toimenpiteet voidaan aloittaa vasta sen jälkeen, kun metsäkeskus on hyväksynyt hakemuksen ja toteuttamissuunni-

Ehdotus

puun vähimmäismäärää, keskipituutta ja rinnankorkeusläpimittaa koskevista vaatimuksista, tehdyn nuoren metsän kunnostustyön toteamisesta sekä muista tässä pykälässä säädettyistä tuen ehdoista ja määräytymisperusteista.

13 §

Terveyslannoitus

Tukea voidaan myöntää suometsien tuhkalannoitukseen sekä lannoitukseen kohteella, jonka maaperässä esiintyy boorinpuutosta.

(kumotaan)

22 §

Tuen hakeminen

Tukea on haettava ennen toimenpiteiden aloittamista. Toimenpiteet saadaan aloittaa vasta sen jälkeen, kun metsäkeskus on hyväksynyt hakemuksen ja toteuttamissuunni-

Voimassa oleva laki

telman. Taimikon varhaishoitoa, nuoren metsän hoitoa ja juurikäävän torjuntaa koskevan työn sekä suometsän hoitoon liittyvän piennartien tekemisen voi kuitenkin aloittaa sitä koskevan hakemuksen jättämisen jälkeen. Hakemukseen on sisällytettävä hankkeen kuvaus, sijainti, arvioitu alkamis- ja päättymisajankohta ja hankkeen toteuttamiseksi tarvittavan tuen määrä. Hakemukseen on liitettävä toteuttamissuunnitelma, jos se on tuen myöntämisen edellytyksenä 9 §:n mukaan.

Ehdotus

telman. Taimikon varhaishoitoa ja nuoren metsän hoitoa koskevan työn sekä suometsän hoitoon liittyvän piennartien tekemisen saa kuitenkin aloittaa sitä koskevan hakemuksen jättämisen jälkeen. Hakemukseen on sisällytettävä hankkeen kuvaus, sijainti, arvioitu alkamis- ja päättymisajankohta ja hankkeen toteuttamiseksi tarvittavan tuen määrä. Hakemukseen on liitettävä toteuttamissuunnitelma, jos se on tuen myöntämisen edellytyksenä 9 §:n mukaan.

28 a §

Myöntämisvaltuuden riittämättömyys

Maa- ja metsätalousministeriöllä on oikeus määrääjäksi tai toistaiseksi määrätä metsäkeskus hylkäämään päätöksensä julkaisemisen jälkeen vireille tulevat tukihakemukset, jos tuen rahoitukseen tarvittavaa myöntämisvaltuutta ei ole enää riittävästi käytettävissä hakemusten vireillepanovuonna.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös tukihakemusten hylkäämisestä on julkaistava maa- ja metsätalousministeriön määräyskoelmassa. Metsäkeskuksen on lisäksi tiedotettava maa- ja metsätalousministeriön päätöksestä asianmukaisessa laajuudessa.

Ennen 1 momentissa tarkoitettujen päätösten julkaisemista vireille tulleet hakemukset ratkaistaan niiden saapumisjärjestyksessä toimenpiteille osoitetun myöntämisvaltuuden puitteissa. Jos käytettävissä ei ole enää myöntämisvaltuutta hakemusten vireillepanovuonna, jäljelle jääneet hakemukset on siirrettävä käsiteltäviksi seuraavana vuonna toimenpiteille osoitetun myöntämisvaltuuden puitteissa. Siltä osin kuin käytettävissä ei enää seuraavana vuonnakaan ole myöntämisvaltuutta, hakemukset on hylättävä.

HE 133/2015 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

30 §

30 §

Eräät tuen määrään liittyvät päätökset

Eräät tuen määrään liittyvät päätökset

Metsäkeskuksen tulee taimikon varhaishoitoa, nuoren metsän hoitoa ja juurikäävän torjuntaa koskevan toteutusilmoituksen perusteella päättää tuen lopullisesta määrästä. Erilistä päätöstä ei tarvita, jos hoitotyö on tehty alkuperäisen hakemuksen laajuisena.

Metsäkeskuksen tulee taimikon varhaishoitoa ja nuoren metsän hoitoa koskevan toteutusilmoituksen perusteella päättää tuen lopullisesta määrästä, jos hoitotyö on tehty alkuperäistä hakemusta suppeampana tai muuna kuin alkuperäisessä hakemuksessa mainittuna työnä. Jos hoitotyö on tehty alkuperäistä hakemusta laajempaan, tuen lopullista määrää koskevassa päätöksessä tuen määrä lasketaan alkuperäisessä hakemuksessa ilmoitetun hoitotyön pinta-alan mukaan. Tuen myöntämispäätöstä kohden voi tehdä vain yhden toteutusilmoituksen.

32 §

32 §

Tuen maksaminen

Tuen maksaminen

Siltä osin kuin toteuttamissuunnitelmaan perustuvan tuen määrä määräytyy toteutuneiden kustannusten perusteella, tuen ja sen erien maksamisen edellytyksenä on, että metsäkeskukselle toimitetaan kopiot tositteista.

Siltä osin kuin toteuttamissuunnitelmaan perustuvan tuen määrä määräytyy toteutuneiden kustannusten perusteella, tuensaajan, toteutusilmoituksen laatijan tai muun tuensaajan käyttämän asiamiehen on metsäkeskuksen pyynnöstä toimitettava metsäkeskukselle jäljennökset toteutuneet kustannukset osoitavista tositteista.

7 luku

7 luku

Tuen palauttaminen ja takaisinperintä sekä sopimuksen purkaminen ja irtisanominen

Tuen palauttaminen ja takaisinperintä sekä sopimuksen purkaminen ja irtisanominen

43 a §

Varojen kohdentaminen

Maa- ja metsätalousministeriö päättää tämän lain toimeenpanoon valtion talousarviossa osoitetun myöntämisvaltuuden ja määrärahan rajoissa varojen kohdentamisesta

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tässä laissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin ottaen huomioon kansallisen metsästrategian tavoitteet. Metsäkeskuksen on laadittava vuosittain maa- ja metsätalousministeriölle myöntämisvaltuutta ja määrärahan suuntaamista koskeva esitys ottaen huomioon metsälain 26 §:ssä tarkoitetuissa alueellisissa metsäohjelmissa esitetyt tavoitteet.

8 luku

8 luku

Erinäiset säännökset

Erinäiset säännökset

47 a §

Luonnonvarakeskuksen tehtävä

Luonnonvarakeskuksen tulee vuosittain toimittaa maa- ja metsätalousministeriölle tiedot kolmen edellisen kalenterivuoden puukuutiometrin keskikantohinnan aritmeettisesta keskiarvosta maakuntapohjaisesti maakunnittain.

Lisäksi Luonnonvarakeskuksen tulee toimittaa maa- ja metsätalousministeriölle muut tässä laissa tarkoitettujen tukien toimeenpanossa tarvittavat tiedot.

48 §

48 §

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Sen estämättä, mitä 6 §:n 2 momentissa säädetään, taimikon varhaishoitoon voidaan myöntää 11 §:n nojalla tukea, jos kymmenen vuotta on kulunut samalla kohteella rahoitetun kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) mukaisesta metsänuudistamisesta. Taimikon varhaishoitoon ja nuoren metsän hoitoon ei voida tämän lain 11 ja 12 §:n nojalla myöntää tukea, ellei ole kulunut kymmentä vuotta samalla kohteella rahoitetun kestävän metsätalouden rahoituk-

Sen estämättä, mitä 6 §:n 2 momentissa säädetään, taimikon varhaishoitoon ja nuoren metsän hoitoon voidaan myöntää 11 ja 12 §:n nojalla tukea, jos kymmenen vuotta on kulunut samalla kohteella rahoitetun kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) mukaisesta metsänuudistamisesta. Taimikon varhaishoitoon ja nuoren metsän hoitoon ei voida myöntää tukea 11 ja 12 §:n nojalla, ellei ole kulunut kymmentä vuotta samalla kohteella *tehdystä* kestävän

HE 133/2015 vp

Voimassa oleva laki

sesta annetun lain mukaisen nuoren metsän hoitotyöstä.

Ehdotus

metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukaisen nuoren metsän *hoitotyönä rahoitusta taimikon tai nuoren metsän perkauksesta tai harvennuksesta.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tullessiin asioihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleet juurikäävän torjunnan tuen hakemukset ratkaistaan niiden saapumisjärjestyksessä. Juurikäävän torjuntaa koskevat toimenpiteet, joihin tukea myönnetään, tulee tällöin saattaa loppuun viimeistään 31 päivänä toukokuuta 2016. Juurikäävän torjunnan tukea koskevat hakemukset, joiden käsittelyyn ei ole enää käytettävissä myöntämisvaltuutta, hylätään.

Niihin ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyihin tukiiin, joita koskeva toteutusilmoitus on toimitettu metsäkeskukselle tämän lain voimaantulon jälkeen, sovelletaan tämän lain 30 §:n 3 momenttia.

2.

Laki

metsätuhojen torjunnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsätuhojen torjunnasta annetun lain (1087/2013) 14 §:n 2 momentti, 18 §:n 1 momentti, 24 §:n 1 momentti ja 25 sekä
lisätään lakiin uusi 8 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 a §

Juurikäävän torjunta

Metsän hakkaajan on huolehdittava kivennäis- ja turvemaalla suoritettavan kasvatusta ja uudistushakkuun yhteydessä juurikäävän torjunnasta juurikäävän leviämisen riskialueella toukokuun alun ja marraskuun lopun välisenä aikana. Torjunta on tehtävä hyväksyttävää torjuntamenetelmää käyttäen.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, hakkuun yhteydessä ei tarvitse huolehtia torjunnasta, jos ilman lämpötila on siihen liian alhainen tai kyse on kotitarvehakkuusta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset juurikäävän leviämisen riskialueista, torjuntakohteista, hyväksyttävistä torjuntamenetelmistä ja 2 momentissa tarkoitettusta ilman lämpötilaa koskevasta rajauksesta.

14 §

14 §

Valvonnan järjestämisen yleiset periaatteet

Valvonnan järjestämisen yleiset periaatteet

Vahingoittuneiden puiden, rungonosien ja varastoitujen kantojen poistamista on valvottava tasapuolisesti ja säännöllisesti.

Vahingoittuneiden puiden, rungonosien ja varastoitujen kantojen poistamista sekä juurikäävän torjuntaa on valvottava tasapuolisesti ja säännöllisesti.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

18 §

18 §

*Omavalvontavelvollisuus**Omavalvontavelvollisuus*

Ammattimaisen toiminnanharjoittajan on tunnettava tässä laissa säädetty puutavaran, vahingoittuneen puun, männyn ja kuusen rungonosien ja kantojen poistamiseen sekä puutavaran varastointiin liittyvät velvollisuudet ja valvottava 3 §:ssä tarkoitettujen puutavaran poiskuljettamisen määräaikojen noudattamista, 4 §:ssä tarkoitettujen vaihtoehtoisten toimenpiteiden toteuttamista, 5 §:ssä tarkoitettujen männyn ja kuusen rungonosien ja kantojen poistamista ja 8 §:ssä tarkoitettua puutavaran varastointia (*omavalvonta*).

Ammattimaisen toiminnanharjoittajan on tunnettava tässä laissa säädetty puutavaran, vahingoittuneen puun, männyn ja kuusen rungonosien ja kantojen poistamiseen, puutavaran varastointiin ja juurikäävän torjuntaan liittyvät velvollisuudet sekä valvottava 3 §:ssä tarkoitettujen puutavaran poiskuljettamisen määräaikojen noudattamista, 4 §:ssä tarkoitettujen vaihtoehtoisten toimenpiteiden toteuttamista, 5 §:ssä tarkoitettujen männyn ja kuusen rungonosien ja kantojen poistamista, 8 §:ssä tarkoitettua puutavaran varastointia ja 8 a §:ssä tarkoitettua juurikäävän torjuntaa (*omavalvonta*).

24 §

24 §

*Uhkasakko ja teettämishukka**Uhkasakko ja teettämishukka*

Jos joku laiminlyö 3—6 §:ssä säädetyn tai 9 §:n nojalla annettuun päätökseen perustuvan velvollisuutensa, Suomen metsäkeskus voi päätöksellään velvoittaa hänet suorittamaan tarvittavat toimenpiteet. Maaseutuvirasto voi Suomen metsäkeskuksen esityksestä asettaa Suomen metsäkeskuksen päätöksen tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että toimenpiteet tehdään laiminlyöjän kustannuksella. Toimenpiteiden teettämiskustannusten takaisinperinnästä valtiolle vastaa Suomen metsäkeskuksen esityksestä Maaseutuvirasto.

Jos joku laiminlyö 3—6 tai 8 a §:ssä säädetyn tai 9 §:n nojalla annettuun päätökseen perustuvan velvollisuutensa, Suomen metsäkeskus voi velvoittaa hänet suorittamaan tarvittavat toimenpiteet. Maaseutuvirasto voi Suomen metsäkeskuksen esityksestä asettaa metsäkeskuksen päätöksen tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että toimenpiteet tehdään laiminlyöjän kustannuksella. Toimenpiteiden teettämiskustannusten takaisinperinnästä valtiolle vastaa metsäkeskuksen esityksestä Maaseutuvirasto.

25 §

25 §

*Metsätuhojen torjunnasta annetun lain säännösten rikkominen**Metsätuhojen torjunnasta annetun lain säännösten rikkominen*

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyö 3—6 tai 18 §:ssä säädetyn tai 9 §:n nojalla annettuun päätökseen perustuvan velvollisuuden, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä anka-

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

HE 133/2015 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

rampaa rangaistusta, metsätuhojen torjunnasta annetun lain säännösten rikkomisesta sakkoon.

1) laiminlyö 3—6 §:ssä säädetyn velvollisuuden poistaa puutavara, puut, rungonosat tai kannot,

2) laiminlyö 8 a §:ssä säädetyn velvollisuuden torjua juurikäypää,

3) laiminlyö 18 §:ssä säädetyn omavalvontavelvollisuuden tai

4) laiminlyö 9 §:n nojalla annettuun päätökseen perustuvan velvollisuuden torjua metsätuhoja,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, **metsätuhojen torjunnasta annetun lain säännösten rikkomisesta sakkoon.**

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

riistavahinkolain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan riistavahinkolain (105/2009) 21 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

21 §

21 §

Täydennysviljelyn tai uudelleen metsityksen korvaaminen

Täydennysviljelyn tai uudelleen metsityksen korvaaminen

Vahinkoalan välttämättömästä täydennysviljelystä tai uudelleen metsityksestä aiheutuvan korvauksen laskemisessa otetaan huomioon kohtuulliset kustannukset, jotka aiheu-

Vahinkoalan välttämättömästä täydennysviljelystä tai uudelleen metsityksestä aiheutuvan korvauksen laskemisessa otetaan huomioon kohtuulliset kustannukset, jotka aiheu-

HE 133/2015 vp

Voimassa oleva laki

tuvat metsänviljelyaineiston hankkimisesta, viljelytoimenpiteen tai uudistumisen edellyttämästä suunnittelusta, työnjohdosta ja työstä. Kustannusten määrittämisessä noudatetaan kestävän metsätalouden rahoituksesta annettuja säännöksiä.

Ehdotus

tuvat *metsänviljelyn suunnittelusta ja toteutuksesta.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .
